

Raadsvoorstel 2017.0055108

Onderwerp Vaststellen Koersdocument Omgevingswet Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Portefeuillehouders Adam Elzakalai, dr. Tom Horn, Marjolein Steffens-van de Water, Bob Graal
Steller mw. mr. A. Hoogeveen
Collegevergadering 28 november 2017 (eerste lezing 21 november 2017)
Raadsvergadering

1. Samenvatting

Wat willen we bereiken?

In juni 2017 hebben de colleges van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude met hun gemeenteraden het Plan van Aanpak Omgevingswet en het ontwerp-koersdocument Omgevingswet 2019 besproken (2017.0007919 en 2017.0025444). Hierin hebben de colleges voorstellen gedaan voor de aanpak en ambitie ten aanzien van de Omgevingswet. De gemeenteraden hebben steun uitgesproken voor de ingeslagen koers. Vervolgens is het informatie- en participatietraject gestart. Hieruit blijkt dat er ook bij dorps- en wijkraden en inwoners draagvlak is voor de voorgestelde koers. Met dit raadsvoorstel stellen wij de gemeenteraden voor het Koersdocument definitief vast te stellen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bij inwerkingtreding van de wet gereed hebben?

- digitale dienstverlening met een goed werkende koppeling op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet;
- meer vergunningvrijheid in beheergebieden (bijvoorbeeld woonwijken) en heldere kaders voor vergunningsplicht in ontwikkelgebieden;
- de omgevingsvisie met een integrale schets voor de lange termijnontwikkeling en een gedifferentieerde sturingsfilosofie per gebied en thema (2019);
- heldere juridische kaders voor initiatieven in de fysieke leefomgeving (model-) omgevingsplan Haarlemmermeer (2019) en omgevingsplan van rechtswege (2021) waarbij we streven naar deregulering en maatwerk;
- een goed voorbereide organisatie met de basis-ICT op orde, nieuwe ingerichte werkprocessen en ambtenaren die werken vanuit een houding om zaken mogelijk te maken (van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits').

Wat mag het kosten?

Bij de Voorjaarsrapportage 2017 is door de raad van Haarlemmermeer geld beschikbaar gesteld voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (€ 400.000 voor 2018 en € 350.000 voor 2019) en voor programma-werkzaamheden (€ 810.000 voor 2018 en € 710.000 voor 2019). In oktober 2017 heeft de minister bekendgemaakt dat de Omgevingswet niet per 1 juli 2019 in werking treedt, maar op 1 januari 2021. Het door de raad toegekende budget hoeft niet op voorhand verhoogd te worden, wel zullen sommige werkzaamheden van Haarlemmermeer opgeschoven worden naar 2020 en 2021. Dit maakt dat wij bij de Voorjaarsrapportage 2018 zullen voorstellen door middel van budgetoverhevelingen de budgetten over de jaarschijven

2018, 2019, 2020 en 2021 te verdelen. Op pagina 5 onder het kopje “Wat mag het kosten?” hebben wij in tabelvorm het voorstel opgenomen.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De raad is verantwoordelijk voor het stellen van de kaders. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. De bestuurlijke stuurgroep wordt voorgezeten door de wethouder ruimtelijke ordening c.s.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

In het Koersdocument is op pagina 7 aangegeven op welke momenten besluiten worden genomen over belangrijke instrumenten.

Wat betekent dit voor de herindeling Haarlemmermeer – Haarlemmerliede en Spaarnwoude? (preventief toezicht/beleidsharmonisatie)

Dit voorstel valt niet onder het preventief toezicht in het kader van de samenvoeging, omdat met de financiële gevolgen rekening is gehouden in de vastgestelde programmabegroting.

Met het Koersdocument doen wij het voorstel om de omgevingsvisie eind 2019 gereed te hebben. Hierin zal ook aan worden gegeven welke beleidsdocumenten mét de omgevingsvisie zijn geharmoniseerd. In het koersdocument is eveneens aangegeven dat één verordening voor het fysiek domein zal worden opgesteld. De verordeningen c.q. onderdelen van verordeningen die hierin worden opgenomen zijn daarmee geharmoniseerd.

2. Voorstel

Op grond van het voorgaande besluiten de colleges van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude, ieder voor zover het zijn gemeente betreft, de gemeenteraden voor te stellen om:

1. Het ‘Koersdocument Omgevingswet Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude’ vast te stellen en daarmee de koers, ambitie en planning voor de implementatie.

3. Uitwerking

Wat willen we bereiken?

In juni 2017 hebben de colleges van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude met hun gemeenteraden het Plan van Aanpak Omgevingswet en het ontwerp-koersdocument Omgevingswet 2019 besproken (2017.0007919 en 2017.0025444). Hierin hebben de colleges voorstellen gedaan voor de aanpak en ambitie ten aanzien van de Omgevingswet. De gemeenteraden hebben steun uitgesproken voor de ingeslagen koers. Vervolgens is het informatie- en participatietraject gestart. Hieruit blijkt dat er ook bij dorps- en wijkraden en inwoners draagvlak is voor de voorgestelde koers. Met dit raadsvoorstel stellen wij de gemeenteraden voor het Koersdocument definitief vast te stellen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Context

De stelselherziening van het omgevingsrecht is een omvangrijke operatie. Niet alleen wordt de regelgeving in het fysieke domein herzien en vereenvoudigd, maar de stelselherziening betekent ook veel voor de werkwijze van alle overheidslagen. De uitvoeringspraktijk bij gemeenten, provincies en waterschappen is zich inmiddels volop aan het voorbereiden op

de komst van de nieuwe wet. Ook bij omgevingsdiensten en veiligheidsregio's zijn de voorbereidingen gestart. In het land zijn veel activiteiten: gemeenten, provincies en waterschappen bereiden zich met talloze experimenten voor, doen hiermee praktijkervaring op en geven daarmee belangrijke input voor de stappen die ook op wetgevingsgebied nog moeten worden gezet. Dit alles om de verbeterdoelen van deze complexe herziening te realiseren:

- het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft op 6 oktober 2017 bekendgemaakt dat de invoering van de Omgevingswet wordt geherfaseerd. De invoering stond gepland voor 1 juli 2019. Dit wordt 1 januari 2021, waarbij de minister tevens aangeeft dat er onzekerheden zijn waardoor het gereed maken van de wetgeving toch nog meer tijd zou kunnen kosten dan ze nu voorziet. De reden voor het uitstel ligt in de complexiteit van het gelijktijdig ontwerpen van verschillende onderdelen van de regelgeving, zoals de ministeriële regeling, invoeringsregelgeving en de vier Aanvullingswetten. Daarnaast waren de ontwikkelingen van het Digitale Stelsel Omgevingswet een reden voor de minister om de extra tijd goed te benutten. 'Wat we bedacht hadden, is te strak om het ook echt goed te doen. En ik heb het liever zorgvuldig dan snel', aldus de minister. De herfasering heeft geen gevolgen voor de uiteindelijke einddatum van de transitie, dit is en blijft 2029.

Nu de invoeringsdatum is opgeschoven, hebben wij in het definitieve Koersdocument Omgevingswet op onderdelen een aangepaste planning opgenomen. Dit geldt met name voor de onderwerpen waar de Omgevingswet de wettelijke basis voor is (omgevingsplan en vergunningverlening). Met het oog op de herindeling per 1 januari 2019 en de wenselijkheid om de nieuwe gemeenteraad aan het begin van de raadsperiode de lange termijnvisie te laten vaststellen, werken wij wel conform de oorspronkelijke planning aan een contourennota (2018) en omgevingsvisie (2019). Dit zal zoveel mogelijk binnen de huidige wetgeving plaatsvinden.

De Koers

Zoals aangegeven in het raadsvoorstel voor de vaststelling van het ontwerp-koersdocument zijn onze uitgangspunten ten aanzien van de Omgevingswet:

1. De nieuwe gemeente Haarlemmermeer benut de Omgevingswet om in samenwerking met inwoners, ondernemers, dorps- en wijkraden en maatschappelijke organisaties, de kwaliteit van Haarlemmermeer verder te versterken;
2. De gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude gebruiken een programmatische aanpak om de Omgevingswet te implementeren, met de volgende hoofdthema's:
  - a. Ruimte voor ontwikkeling en waarborgen voor kwaliteit – als maatschappelijke doelstelling;

- b. Eigentijdse informatievoorziening en dienstverlening (digitaal en mogelijkheid tot persoonlijk contact) - als middel;
  - c. Integraal werken, openstaan voor initiatieven en een participatieve aanpak – als houding.
3. Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude werken nauw samen met andere overheden en ketenpartners aan de implementatie en uitvoering van de wet.

Wat willen we bij inwerkingtreding van de wet gereed hebben?

- Digitale dienstverlening met een goed werkende koppeling op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet;
- Meer vergunningvrijheid in beheergebieden (bijvoorbeeld woonwijken) en heldere kaders voor vergunningsplicht in ontwikkelgebieden;
- De omgevingsvisie met een integrale schets voor de lange termijnontwikkeling en een gedifferentieerde sturingsfilosofie per gebied en thema (2019);
- Heldere juridische kaders voor initiatieven in de fysieke leefomgeving (model-) omgevingsplan Haarlemmermeer en omgevingsplan van rechtswege) waarbij we streven naar deregulering en maatwerk (2019);
- Een goed voorbereide organisatie met de basis-ICT op orde, nieuwe ingerichte werkprocessen en ambtenaren die werken vanuit een houding om zaken mogelijk te maken (van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits').

Reacties uit het informatie- en participatietraject

Het participatietraject over het Koersdocument van de Omgevingswet bestond uit een informatieve bijeenkomst op 10 juli 2017 en de mogelijkheid om mondeling en/of schriftelijk zienswijzen in te dienen. Bij de bijeenkomst waren 25 geïnteresseerden aanwezig. Van deze geïnteresseerden vertegenwoordigden negen personen een dorps- of wijkraad, waren er twee personen van een belangenvereniging, vier ondernemers en tien inwoners. Er zijn twee schriftelijke zienswijzen binnengekomen. In de bijlage bij het Koersdocument hebben wij een overzicht opgenomen van de ingebrachte zienswijzen en onze reacties daarop. Zoals aangegeven, is er draagvlak voor de voorgestelde koers. De meeste reacties gingen over hoe participatie bij ruimtelijke initiatieven en aanvragen vormgegeven wordt door de initiatiefnemer en de gemeente. Onder de Omgevingswet is participatie straks ook een belangrijke pijler. In het Koersdocument is daarom een uitgebreidere participatieparagraaf opgenomen.

Rol van de raad bij de implementatie Omgevingswet

Net als nu besluit straks de gemeenteraad over de majeure instrumenten met betrekking tot de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet schrijft voor dat de gemeenteraad de omgevingsvisie en het omgevingsplan vaststelt. Maar er gaat wel wat veranderen. De gemeentelijke omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van de gemeenteraad over de noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen van de fysieke leefomgeving. Het juridische toetsingskader wordt geboden door het omgevingsplan dat in de plaats komt van de huidige bestemmingsplannen. Nu stelt de raad meer gedetailleerde bestemmingsplannen vast per deelgebied, straks een flexibeler omgevingsplan voor de gehele gemeente dat ruimte biedt voor initiatiefnemers om met eigen voorstellen te komen. Tevens vervalt de instemming (verklaring van geen bedenkingen) van de gemeenteraad ten aanzien van aanvragen die in strijd zijn met het omgevingsplan. De gemeenteraad adviseert straks het college (art. 16, lid 15 Omgevingswet). Hoe de raad daar invulling aan gaat geven, heeft effect op hoe de omgevingsvisie en het omgevingsplan vormgegeven gaan worden.

Deze wijzigingen roepen daarom een aantal vragen op die de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rollen van de gemeenteraad raken. Vragen zijn o.a.:

- hoeveel regels en kaders hebben we nodig? Hoeveel ruimte willen we bieden aan initiatiefnemers? Wat is vergunningsvrij? Hoe draagt de gemeenteraad bij aan een mogelijk beleid waarin uitnodigingsplanologie centraal staat?
- welke rol wil de raad bij participatie? Hoe zorgen we voor heldere kaders en spelregels?
- hoe wil de raad het draagvlak toetsen bij belanghebbenden als initiatiefnemers zelf draagvlak moeten organiseren?
- wil de raad de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan delegeren aan het college?
- hoe wil de raad de adviesrol bij afwijkingen van het omgevingsplan inrichten (in relatie tot de acht-weken-procedure die het college moet volgen om vergunningen te verlenen)?

Wij willen in 2018 graag met de gemeenteraden hierover in gesprek gaan en deze vraagstukken samen vormgeven. Wij adviseren de gemeenteraden om te komen tot een gezamenlijke raads werkgroep die (in ieder geval) op bovenstaande vragen in gaat.

Wat mag het kosten?

Budget 2017:

Bij de Najaarsrapportage 2017 stellen wij voor in verband met de herfasering van de wet opleidings- en communicatiebudget ad € 165.000 over te hevelen naar 2018.

Budget 2018 en 2019:

Bij de Voorjaarsrapportage 2017 is door de raad geld beschikbaar gesteld voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (€ 400.000 voor 2018 en € 350.000 voor 2019) en voor programma-werkzaamheden (€ 810.000 voor 2018 en € 710.000 voor 2019). Hiervan komt ten laste van het frictiebudget 'fusie Haarlemmerliede en Spaarnwoude': € 40.000 (2018) en € 40.000 (2019).

Voorstel budget 2020 en 2021:

Zoals aangegeven zal de Omgevingswet niet per 1 juli 2019 in werking treden, maar op 1 januari 2021. Het door de raad toegekende budget hoeft niet op voorhand verhoogd te worden, wel zullen sommige werkzaamheden opgeschoven worden naar 2020 en 2021. Dit maakt dat wij bij de Voorjaarsrapportage 2018 zullen voorstellen door middel van budgetoverhevelingen de budgetten over de jaarschijven 2018, 2019, 2020 en 2021 als volgt te verdelen.

Gevolgen voor de Programmabegroting (programma Ruimtelijke ontwikkeling, beleidsdoel A, taakveld Ruimtelijke ordening):

Budget invoering Omgevingswet (tabel 1, bedragen in euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Huidige verdeling	810.000 + 165.000 (NJR2017)	710.000	0	0	uit reguliere begroting	1.685.000
Nieuwe verdeling	810.000	710.000	100.000	65.000	uit reguliere begroting	1.685.000
Dekking frictiebudget fusie	40.000	40.000	0	0	0	80.000

Budget invoering Digitaal Stelsel Omgevingswet (tabel 2, bedragen in euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Huidige verdeling	400.000	350.000	0	0	uit reguliere begroting	750.000
Nieuwe verdeling	150.000	200.000	350.000	50.000	uit reguliere begroting	750.000

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De raad is verantwoordelijk voor het stellen van de kaders. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. De bestuurlijke stuurgroep wordt voorgezeten door de wethouder ruimtelijke ordening c.s.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

In het Koersdocument is op pagina 7 aangegeven op welke momenten besluiten worden genomen over belangrijke instrumenten. Als eerste zal een voorstel ter vaststelling aan de raad worden aangeboden over de contourennota (mei 2018), tegelijkertijd met een raadsvoorstel voor één geïntegreerde Verordening Fysiek Domein, een voorstel over vergunningsvrij bouwen en een voorstel over de uniformering van begripsbepalingen. Tevens zullen de gemeenteraden van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude twee maal per jaar over de voortgang geïnformeerd worden.

Communicatie en participatie

Het Koersdocument vormt een belangrijke mijlpaal. Ondanks het ministeriële uitstel van de Omgevingswet werken wij conform planning aan een contourennota (2018) en omgevingsvisie (2019). Dit met het oog op de herindeling per 1 januari 2019 van de gemeente Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Inwoners, ondernemers, dorps- en wijkraden en maatschappelijke organisaties worden geïnformeerd over deze mijlpaal met als centrale boodschap dat we trots zijn op het gezamenlijke commitment voor de voorgestelde koers en dat we met elkaar al actief werken

in de geest van de Omgevingswet. Tevens worden deze partijen meegenomen in de planning van de te nemen stappen tot aan de invoering van de Omgevingswet en de momenten waarop participatie mogelijk is (met name contourennota en omgevingsvisie). De externe communicatie richt zich daarbij met gerichte boodschappen op bekendheid met en betrokkenheid bij de Omgevingswet.

De participanten van het Koersdocument zullen schriftelijke geïnformeerd worden over onze reactie op hun zienswijze en over de besluitvorming. In de bijlage van het Koersdocument is een uitgebreide beschrijving opgenomen van het informatie- en participatietraject van het Koersdocument.

Nieuws, stand van zaken en documenten van de besluitvorming worden op de website gepubliceerd.

4. Ondertekening

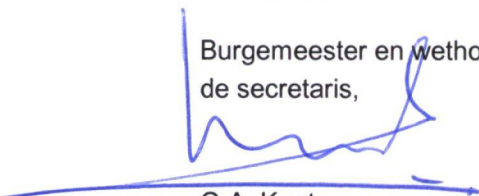
Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

drs. Carel Brugman

de burgemeester,

Onno Hoes

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude,
de secretaris,

G.A. Koot

de burgemeester,

P.J. Heiliegers

Bijlage(n):

- Koersdocument Omgevingswet Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude

OMGEVINGSWET

Koersdocument Omgevingswet

Haarlemmermeer en
Haarlemmerliede en
Spaarnwoude

28 november 2017

Inhoudsopgave koersdocument Omgevingswet

Samenvatting en routeplanner	4
1. De koers voor de Omgevingswet in Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude	7
1.1. Doel van het koersdocument	7
1.2. Wat gaat er veranderen?	8
1.3. De koers voor de nieuwe gemeente: ruimte voor ontwikkeling en waarborgen voor kwaliteit	9
1.4. Herindeling en vorming nieuwe gemeente	10
2. De fysieke leefomgeving	11
2.1. De kern en bedoeling van de Omgevingswet	11
2.2. Sturing op de fysieke leefomgeving / rol van de gemeente	12
2.3. De rol van de gemeenteraad	13
2.4. Participatie	14
2.5. Duurzaamheid	17
2.6. Dienstverlening	18
2.7. Samenwerking met ketenpartners	18
3. Pilots / experimenteren	20
3.1. Ketenpilot 'Steigers in de Ringvaart'	20
3.2. Burenakkoord	21
3.3. Hoofddorp-centraal	21
3.4. Park 21	22
3.5. Hartje Spaarndam	22
3.6. De Valley	22
3.7. Ringvaart/ringdijk	23
3.8. Lisserbroek	23
4. De nieuwe instrumenten	24
4.1. Omgevingsvisie en programma's	25
4.1.1. Uitgangspunten voor de omgevingsvisie	26
4.1.2. Beleidsharmonisatie	26
4.1.3. Mijlpalen en werkzaamheden	27
4.2. Omgevingsplan	28
4.2.1. Modulaire aanpak	28
4.2.2. Mijlpalen en werkzaamheden	29
4.3. Omgevingsvergunning	30
4.3.1. Wijzigingen ten opzichte van huidige vergunning	30
4.3.2. Omgevingswet: meer vergunningvrij	30
4.3.3. Mijlpalen en werkzaamheden	31
4.4. Ondersteuning door Digitaal Stelsel Omgevingswet	32
4.4.1. Basisniveau met instandhouding van de huidige dienstverlening	32
4.4.2. Mijlpalen en werkzaamheden	33

4.5. Cultuur- en organisatieverandering: een nieuwe wet is niet genoeg	33
4.5.1 Impact op organisatie-inrichting	35
4.5.2 Voorbereidende werkzaamheden	35
4.5.3 Mijlpalen en werkzaamheden	37
5. Onderweg naar een vernieuwde fysieke leefomgeving	38
5.1 Wat staat ons te doen, inclusief planning	38
5.2 Participatie- en communicatietraject van koersdocument	40
5.3 Financiën	40
5.4 Monitoring en voortgangsrapportages	42
5.5 De belangrijkste risico's	43
Bijlage: inbreng en onze reactie van participatietraject	45

Samenvatting en routeplanner

Er komende bijzondere jaren aan voor de gemeente Haarlemmermeer. De nieuwe gemeente Haarlemmermeer ziet het licht per 1 januari 2019 en per 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Deze nieuwe wet brengt een nieuwe manier van werken in de ontwikkeling en het beheer van de fysieke leefomgeving. Initiatieven van inwoners en ondernemers krijgen meer ruimte, afwegingen worden zoveel mogelijk lokaal gemaakt en in samenhang met verschillende deelaspecten. Buren en belanghebbenden worden vroegtijdig betrokken bij nieuwe initiatieven. Inwoners, ondernemers en de overheid beschikken over dezelfde digitale informatie.

De colleges van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude trekken samen op zodat de nieuwe gemeente Haarlemmermeer goed voorbereid zal zijn voor de Omgevingswet. We zijn dit jaar gezamenlijk aan de slag gegaan met de voorbereidingen op de nieuwe wet. In juni 2017 hebben de colleges met hun respectievelijke raden het Plan van Aanpak Omgevingswet en het ontwerp-koersdocument Omgevingswet 2019 besproken. In het ontwerp-koersdocument zijn voorstellen gedaan voor de aanpak en ambitie ten aanzien van de Omgevingswet. Beide raden hebben steun uitgesproken voor de ingeslagen koers. Uit het informatie- en participatietraject blijkt dat er ook bij dorps- en wijkraden en inwoners draagvlak is voor de voorgestelde koers. Voor u ligt het definitieve Koersdocument Omgevingswet mét de input uit het informatie- en participatietraject.

In oktober 2017 heeft de minister van Infrastructuur & Milieu bekendgemaakt dat de invoering van de Omgevingswet wordt gefaseerd. De invoering stond gepland voor 1 juli 2019. Dit wordt 1 januari 2021. De reden voor het uitstel ligt in de complexiteit van het gelijktijdig ontwerpen van verschillende onderdelen van de regelgeving, zoals de ministeriële regeling, invoeringsregelgeving en de vier Aanvullingswetten. Daarnaast waren de ontwikkelingen van het Digitale Stelsel Omgevingswet een reden voor de minister om de extra tijd goed te benutten. De herfasering heeft geen gevolgen voor de uiteindelijke einddatum van de transitie, dit is en blijft 2029. Nu de invoeringsdatum is opgeschoven, hebben wij in het definitieve Koersdocument Omgevingswet op onderdelen een aangepaste planning opgenomen. Dit geldt met name voor de onderwerpen waar de Omgevingswet de wettelijke basis voor is (omgevingsplan en vergunningverlening). Met het oog op de herindeling per 1 januari 2019 en de wenselijkheid om de nieuwe gemeenteraad aan het begin van de raadsperiode de lange termijnvisie te laten vaststellen, werken wij wel conform de oorspronkelijke planning aan een contourennota (2018) en omgevingsvisie (2019). De juridische basis hiervoor zal de huidige wetgeving zijn. Tevens werken wij voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude in 2018 verder aan de harmonisatie van het vergunningverleningsproces.

De Omgevingswet brengt een grote stelselwijziging en cultuurverandering in het omgevingsrecht. Doel is het omgevingsrecht te vereenvoudigen door 26 wetten te vervangen en 120 algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) te reduceren tot vier. De Omgevingswet omvat alle aspecten van de fysieke leefomgeving: ruimtelijke ontwikkeling, gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, wonen, economie, verkeer, bodem, milieu, geluid, erfgoed, luchtkwaliteit en groen. Alle gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk worden geraakt door de wetsverandering. De reikwijdte van de wet strekt zich uit van strategische visie, gebiedsontwikkeling en beheer tot vergunningverlening, handhaving en toezicht en de bijbehorende (digitale) informatievoorziening en dienstverlening. De impact van de wet is daarmee groot.

In dit document geven wij de koers aan voor de implementatie van de Omgevingswet. Dit Koersdocument gaat over het 'hoe' (wat is de aanpak?) en doet uitspraken over de ambities die wij hebben ten aanzien van de Omgevingswet en op welke momenten besluiten worden genomen over belangrijke instrumenten.

Uitgangspunten voor de Omgevingswet:

1. De nieuwe gemeente Haarlemmermeer benut de Omgevingswet om in samenwerking met inwoners, ondernemers, dorps- en wijkraden en maatschappelijke organisaties, de kwaliteit van Haarlemmermeer verder te versterken;
2. De gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude gebruiken een programmatische aanpak om de Omgevingswet te implementeren, met de volgende hoofdthema's:
  - a. Ruimte voor ontwikkeling en waarborgen voor kwaliteit – als maatschappelijke doelstelling
  - b. Eigentijdse informatievoorziening en dienstverlening (digitaal en mogelijkheid tot persoonlijk contact) – als middel
  - c. Integraal werken, openstaan voor initiatieven en een participatieve aanpak – als houding
3. Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude werken nauw samen met andere overheden en ketenpartners aan de implementatie en uitvoering van de wet.

De Omgevingswet kent overgangstermijnen; daarbij geldt als laatste overgangstermijn de termijn van het omgevingsplan (2029). Dat geeft ons ruimte voor een zorgvuldige en gefaseerde implementatie. Wij gaan daarom stapsgewijs te werk. Dat betekent: in het eerste jaar van de nieuwe gemeente (2019) de omgevingsvisie aan de raad voorleggen en doen wat we moeten doen om bij inwerkingtreding van de wet (2021) inwoners en ondernemers de opbrengst van de wet te kunnen laten benutten. Het betekent ook dat we de tijd nemen om een nieuw regelgevend kader op te stellen ter vervanging van de huidige bestemmingsplannen en verordeningen. We stellen voor dit nieuwe regelgevende kader voor de fysieke leefomgeving (het omgevingsplan) te laten vaststellen na bekendmaking van de Nationale Omgevingsvisie en de Provinciale Omgevingsvisie (2022) om de doorwerking te vertalen naar onze gemeente.

Wat willen we bij de inwerkingtreding van de wet in 2021 gereed hebben?

- digitale dienstverlening met een goed werkende koppeling op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet;
- meer vergunningsvrijheid in beheergebieden (bijvoorbeeld woonwijken) en heldere kaders voor vergunningsplicht in ontwikkelgebieden;
- de omgevingsvisie met een integrale schets voor de lange termijnontwikkeling en een gedifferentieerde sturingsfilosofie per gebied en thema (2019);
- heldere juridische kaders voor initiatieven in de fysieke leefomgeving, waarbij we streven naar deregulering en maatwerk (model-plan in 2019);
- een goed voorbereide organisatie met de basis-ICT op orde, nieuw ingerichte werkprocessen en ambtenaren die werken vanuit een houding om zaken mogelijk te maken (van Nee, tenzij naar Ja, mits).

We voorzien de volgende majeure beslismomenten voor de gemeenteraden (zie ook routekaart op pagina 7):

1. Omgevingsvisie

De omgevingsvisie zal door de nieuwe gemeenteraad worden vastgesteld. Om tot een omgevingsvisie te komen, zal eerst een contourennotitie door de huidige gemeenteraden worden vastgesteld (2018), gevolgd door een ontwerp-omgevingsvisie (2019) en de definitieve omgevingsvisie die beide door de nieuwe raad worden vastgesteld (2019);

2. Omgevingsplan

Het Omgevingsplan wordt vastgesteld door de gemeenteraad in 2022. Per 1 januari 2021 geldt een omgevingsplan van rechtswege (de bestaande bestemmingsplannen zullen tezamen het nieuwe

omgevingsplan vormen). In 2019 zal een basisopzet voor een omgevingsplan worden vastgesteld (modelplan). De basisopzet kan gebruikt worden om, daar waar wenselijk, een (deel-)omgevingsplan op te stellen, voorafgaand aan de omzetting van het omgevingsplan van rechtswege. In de zomer van 2018 zal een Verordening fysiek domein aan de raad worden voorgelegd. Met die verordening wordt vooruitlopend op de fusie een integratie-, harmonisatie- en dereguleringslag gemaakt op de lokale fysieke regels;

3. Omgevingsvergunningen

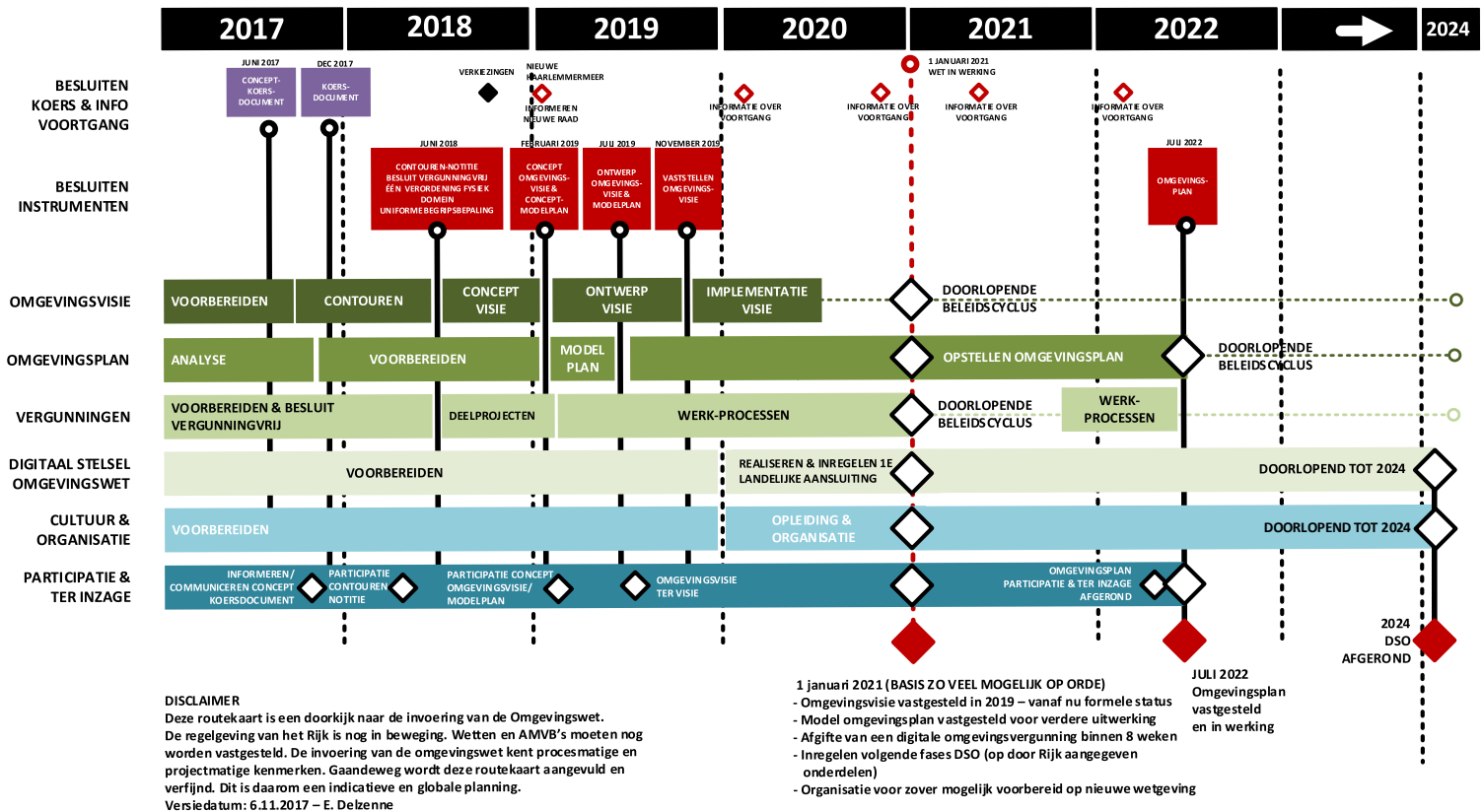
Voor de omgevingsvergunningen zal in de zomer van 2018 een raadsbesluit genomen worden over vergunningsvrijheid. Het besluit geeft aan voor welke activiteiten geen vergunning meer hoeft te worden aangevraagd.

De ontwikkelingen ten aanzien van het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet lopen door tot 2024. Dat is het moment waarop het rijk nu aangeeft de digitale koppeling tussen rijk en ketenpartners te kunnen realiseren en afronden. De gemeente is daarbij dus afhankelijk van de planning van het rijk.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 en 2 wordt een toelichting gegeven op de koers die wij willen gaan varen voor de Omgevingswet. Hoofdstuk 3 bespreekt de pilots en experimenten die nu al lopen onder de vlag van de Omgevingswet. Hoofdstuk 4 gaat vervolgens over de kerninstrumenten en de condities die nodig zijn om een goedwerkend omgevingsstelsel in Haarlemmermeer te realiseren. Per thema zijn kort de mijlpalen en werkzaamheden aangegeven per jaargang. Hoofdstuk 5 sluit ten slotte af met: welke planning stellen we voor, hoe verloopt het communicatietraject over het koersdocument, de financiën, de monitoring en de belangrijkste risico's.

ROUTEKAART INVOERING OMGEVINGSWET

1. De koers voor de Omgevingswet in Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude

1.1. Doel van het koersdocument

Dit Koersdocument Omgevingswet bevat een voorstel aan de gemeenteraden van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude voor de kaders en implementatie ten aanzien van het nieuwe omgevingsrecht. Het Koersdocument is een vervolg op het Plan van Aanpak implementatie Omgevingswet van 28 februari 2017. In het Plan van Aanpak hebben wij aangegeven op welke wijze wij onze ambitie ten aanzien van de implementatie van de Omgevingswet zouden gaan bepalen. Ook is in het Plan van Aanpak de opgave en aanpak van de implementatie van de Omgevingswet beschreven voor de beide gemeenten. Ten opzichte van het oorspronkelijke Plan van Aanpak hebben wij waar relevant de herfasering van de Omgevingswet doorvertaald naar een herfasering van onze eigen planning.

De jaren voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet kennen een toenemende intensiteit van voorbereiding. De stadia van de voorbereiding zijn te onderscheiden in:

2016: jaar van Bewustwording en Verkenning;

2017: jaar van Verdieping en Verbreding;

2018: jaar van Contourennota, één verordening Fysiek Domein, besluit vergunningvrij bouwen;

2019: jaar van de Omgevingsvisie Haarlemmermeer

2020: verdere Realisatie en Verankering;

2021: 1 januari inwerkingtreding wet.

1.2. Wat gaat er veranderen?

De Omgevingswet brengt een grote stelselwijziging en cultuurverandering in het omgevingsrecht. De wet wordt volgens planning van het rijk op 1 januari 2021 van kracht. De wet moet ruimte bieden aan initiatieven en tegelijkertijd de kwaliteit van de fysieke leefomgeving waarborgen. De wet is een koepelwet die 26 oude wetten vervangt en 120 algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) reduceert tot vier. De Omgevingswet omvat de taakvelden: ruimtelijke ontwikkeling, gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, wonen, economie, verkeer, bodem, milieu, geluid, erfgoed en groen. Alle gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk worden geraakt door de wetsverandering. De reikwijdte van de wet strekt zich uit van strategische visie en planvorming en beheer tot de feitelijke uitvoering rondom vergunningverlening, handhaving en toezicht en alle bijbehorende (digitale) informatievoorziening en dienstverlening.

We gaan in het fysieke domein met de komst van de Omgevingswet nog meer werken vanuit de leefwereld, wensen en behoeften van onze inwoners en initiatieven van particulieren ondersteunen. In plaats van een houding van “Nee, tenzij...” wil de wetgever dat overheden gaan werken vanuit een basishouding van “Ja, mits...”. Dit sluit goed aan bij de eigen visie op het gebied van participatie, dienstverlening en het tegemoet treden van inwoners en ondernemers. Na de decentralisatie in het sociale domein is de invoering van de Omgevingswet een tweede grote stelselwijziging voor gemeenten. Een zorgvuldige voorbereiding moet zorgen dat we in 2021 klaar staan om te voldoen aan de nieuwe eisen en richtlijnen die de Omgevingswet stelt.

In een notendop brengt de Omgevingswet de volgende verandering met zich mee:

Van	Naar
ruimtelijke ordening	fysieke leefomgeving
nee, tenzij	ja, mits
sectoraal	integraal
toetsend en beoordelend	meedenkend en oplossingsgericht
aparte ICT-systemen voor bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen van één gemeente	integraal landelijk digitaal stelsel van rijk, provincies, waterschappen en gemeenten
160 bestemmingsplannen en 40 verordeningen voor Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude	één omgevingsplan voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer
landelijk geldende wettelijke kaders voor toetsing aanvragen	meer lokale ruimte voor toetsing aanvragen

1.3. De koers voor de nieuwe gemeente: ruimte voor ontwikkeling en waarborgen voor kwaliteit

De koers is gebaseerd op de 10 thema's (deelsporen) die benoemd zijn in het Plan van Aanpak van 28 februari 2017:

1. Informeren en bewustzijn kweken;
2. Besluitvorming voorbereiden en programmasturing;
3. Opstellen Omgevingsvisie;
4. Opstellen Omgevingsplan;
5. Omgevingsvergunning; aanpassen werkprocessen;
6. Digitale Stelsel voorbereiden en ontsluiten;
7. Samenwerking ketenpartners;
8. Cultuur- en organisatieverandering;
9. Actief volgen wetgevingstraject;
10. In beeld brengen en anticiperen op financiële impact.

Als hoofdlijnen voor de kaders van de Omgevingswet stellen wij de volgende koers voor:

1. De nieuwe gemeente Haarlemmermeer benut de Omgevingswet om in samenwerking met inwoners, ondernemers, dorps- en wijkraden en maatschappelijke organisaties, de kwaliteit van Haarlemmermeer verder te versterken;
2. De gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude gebruiken een programmatische aanpak om de Omgevingswet te implementeren, met de volgende hoofdthema's:
  - a. Ruimte voor ontwikkeling en waarborgen voor kwaliteit – als maatschappelijke doelstelling;
  - b. Eigentijdse informatievoorziening en dienstverlening (digitaal en mogelijkheid tot persoonlijk contact) – als middel;

- c. Integraal werken, openstaan voor initiatieven en een participatieve aanpak – als houding;
3. Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude werken nauw samen met andere overheden en ketenpartners aan de implementatie en uitvoering van de wet.

In dit Koersdocument komen deze ambities en onderwerpen nader aan de orde.

1.4. Herindeling en vorming nieuwe gemeente

Vanaf 1 januari 2019 gaan de gemeente Haarlemmermeer en de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude samen verder als één nieuwe gemeente. Op 13 april 2017 hebben de gemeenteraden van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude het herindelingsadvies voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer vastgesteld. Omdat oorspronkelijk 2019 ook het jaar was van invoering van de Omgevingswet, is besloten in het kader van beleidsharmonisatie gezamenlijk de voorbereiding van de implementatie van de nieuwe wet vorm te geven. Per 1 januari 2017 is dit gezamenlijke traject bestuurlijk en ambtelijk van start gegaan.

Onderdeel van het herindelingsadvies is het toekomstperspectief van de nieuwe gemeente. Hierin is aangegeven wat de visie, ambities en aandachtspunten zijn van de nieuwe gemeente. In hoofdstuk 3 gaan wij verder in op de rol van de afspraken uit het bestuurlijk convenant en de verdere wijze van beleidsharmonisatie.

De planning ten aanzien van de implementatie van de Omgevingswet is zodanig vorm gegeven dat de nieuwe gemeenteraad in het eerste jaar de definitieve besluiten neemt over de 'producten' uit de Omgevingswet. Omdat de Omgevingswet dan nog niet in werking is getreden, zal dit op basis van de huidige wetgeving gebeuren (dus voor omgevingsvisie zullen de procedurevoorschriften van de structuurvisie gevolgd worden, maar zal wel in de geest van de Omgevingswet een integrale visie worden gemaakt).

2. De fysieke leefomgeving

Waarom komt er een Omgevingswet en wat wil de wetgever daarmee bereiken? Dat wordt in dit hoofdstuk toegelicht, waarbij wij tevens in gaan op de vraag hoe wij de ruimte willen benutten die de Omgevingswet ons biedt. Ook gaan wij in op de rol van de gemeenteraad bij de Omgevingswet.

2.1. De kern en bedoeling van de Omgevingswet

De overheid wil wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving beter laten aansluiten op huidige en toekomstige ontwikkelingen van ons ruimtegebruik. Gemeenten verschillen en dat vraagt om een gedifferentieerde aanpak. Voor gemeenten ligt in de bedoeling van de Omgevingswet ook dat er voor hen meer lokale beleidsruimte komt, die hen in staat stelt maatwerk te bieden op basis van bestuurlijke visies op inrichting en beheer van de ruimte. En dat zij zo lokaal in kunnen spelen op de wensen en behoeften van inwoners en bedrijven.

De Omgevingswet kent vier belangrijke verbeterdoelen. In onderstaande tabel zijn deze weergegeven, samen met een korte indicatie van de impact voor gemeenten.

Verbeterdoel	Impact voor gemeenten
Inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak	Minder verschillende wetten en regels en beter toegankelijke regelgeving
Integrale benadering leefomgeving	Naar één omgevingsplan voor de hele gemeente Van aspectgewijs (RO, water, milieu en dergelijke) naar integraal beleid per gebied
Meer afwegingsruimte	Meer regelvrij en meer algemene regels met eigen visie en beslisruimte voor gemeenten
Versnellen en verbeteren besluitvorming	Meer vergunningvrij, met integrale vergunningen en verkorte procedures

De wet streeft naar een samenhangende benadering van het beleid en de inrichting van de fysieke leefomgeving. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen het integraal strategische beleid (omgevingsvisie) en uitvoeringsgerichte kaders (programma en omgevingsplan). Het huidige sectorale beleid dat nu richtinggevend is voor bestemmingsplannen en verordeningen, wordt opgenomen in de omgevingsvisie en in omgevingsprogramma's. De regelgevende functie van de bestemmingsplannen en verordeningen wordt overgenomen door het omgevingsplan. De opgave is het verbinden van ambities en initiatieven zodat de fysieke leefomgeving beter geschikt wordt voor deze en toekomstige generaties. De Omgevingswet is een belangrijk instrument bij het bewaren van de balans en bevat regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving.

“Maximale bescherming leidt tot onvervulde maatschappelijke wensen. Maximale ontwikkeling leidt tot een onleefbaar land” (citaat uit de memorie van toelichting Omgevingswet).

De Omgevingswet wil dus meer afwegingsruimte realiseren voor de lokale overheid. Voor een deel gebeurt dit door decentralisatie van regelgeving: niet het rijk, maar de lagere overheid bepaalt of er een vergunningplicht geldt.

Ook waar de bevoegdheid is gekregen om regels te stellen kan de lagere overheid zelf bepalen hoe streng die regels zijn. We kunnen zelf de maatwerkvoorschriften bepalen.

Onze inzet

In de omgevingsvisie en de omgevingsplannen zullen wij voorstellen doen om:

1. vooraf duidelijkheid te geven over welke situaties in Haarlemmermeer vergunningvrij zijn. Wij zullen daarbij een onderscheid maken tussen beheergebieden (bijvoorbeeld in woonwijken meer vergunningsvrijheid, maar met behoud van de kwaliteit van de leefomgeving) en ontwikkelgebieden (flexibiliteit in de realisatie van activiteiten, maar wel toetsing vooraf met een vergunning). Vooruitlopend hierop zullen wij in de zomer van 2018 een voorstel aan de raad aanbieden om alvast in de geest van de Omgevingswet bepaalde bouwwerken als vergunningvrij te beschouwen;
2. via algemeen beleid kenbaar maken hoe wij de afwegingsruimte zullen invullen die vanuit het rijk naar de lokale overheden gedecentraliseerd wordt.

2.2 Sturing op de fysieke leefomgeving / rol van de gemeente

De Omgevingswet geeft aan gemeenten de opdracht om een zogenoemde sturingsfilosofie kenbaar te maken. In de omgevingsvisie moet de gemeente ingaan op de in te zetten instrumenten, de opvatting over de eigen rol daarbij en de voorziene rol van anderen. Zo wordt duidelijk voor welke zaken de gemeente verantwoordelijk is en wat aan anderen wordt overgelaten.

De algemene zorg voor de fysieke leefomgeving ligt primair bij de gemeente. Het rijk of de provincie kan - net als nu – daarin ingrijpen, bijvoorbeeld door instructieregels over de bevoegheidsuitoefening te geven of uniforme regels voor activiteiten van inwoners en ondernemers.

In het huidige omgevingsrecht bepaalt de overheid vooraf de gewenste ontwikkelingen en schetst ze een einddoel met vaak gedetailleerde voorschriften over wat kan en mag. De ratio van de Omgevingswet is erop gericht dit eindbeeld zoveel mogelijk open te laten, zodat inwoners en ondernemers de ruimte krijgen voor eigen initiatieven. Op hoofdlijnen wordt beoogd dat de rol van de gemeente verschuift van een regisserende overheid naar een meer faciliterende overheid. Het betekent echter niet (automatisch) dat gemeenten in de door het rijk geboden beleidsruimte (op onderdelen) niet meer sturend, normerend en of regulerend kunnen zijn. Het hangt nauw samen met de rol die de gemeente (op onderdelen) voor zichzelf ziet. De Omgevingswet voorziet daarom in verschillende sturingsstijlen: overlaten, instrueren, incidenteel overnemen en structureel overnemen.

Memorie van Toelichting: "(...) Daarnaast kan in de omgevingsvisie worden opgenomen welke sturingsinstrumenten (economisch, financieel, juridisch, beleidsmatig, communicatief) een bestuursorgaan wil inzetten. Door opname van de wijze van verwezenlijking van de voorgenomen ontwikkeling wordt voor iedereen duidelijk hoe en met inzet van welke bevoegdheden en instrumenten de realisatie van het beleid zal plaatsvinden. (...) De in de Wro opgenomen eis dat een structuurvisie een uitvoeringsparagraaf moet bevatten is voor de omgevingsvisie niet overgenomen in het wetsvoorstel, maar het staat hieraan niet in de weg. Een bestuursorgaan

kan dus desgewenst in de omgevingsvisie op hoofdlijnen aangeven met welke bestuursorganen, op welke wijze en met inzet van welke bevoegdheden en instrumenten het beleid zal worden gerealiseerd."

Wij zijn voorstander van een gedifferentieerde sturingsfilosofie. Gezien de diversiteit van onze kernen en de diversiteit van de opgaven in de kernen, zien wij verschillende rollen voor de gemeente en stellen wij andere doelen en randvoorwaarden per opgave. Een voorbeeld van een gedifferentieerde sturingsfilosofie is:

De gemeente stelt op het gebied van verkeer en vervoer, veiligheid en de ontwikkeling van sociale woningbouw als doel A, B, C. Op het gebied van duurzaamheid, gezondheid en waterkwaliteit zijn de randvoorwaarden D, E en F leidend.

In de omgevingsvisie zullen wij de gedifferentieerde sturingsfilosofie verder uitdiepen en hier een voorstel voor doen. Door middel van participatie zullen wij nadrukkelijk inbreng ophalen op de sturingsfilosofie.

Wethouder Adam Elzakalai over de pilot Lisserbroek: "We hebben vroeg in het proces gezamenlijke uitgangspunten bepaald. Lisserbroek is voor mij een schoolvoorbeeld als het gaat om de samenwerking tussen grondeigenaren, inwoners, dorpsraad en gemeente."

2.3 Rol van de gemeenteraad bij de Omgevingswet

Net als nu besluit straks de gemeenteraad over de majeure instrumenten met betrekking tot de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet schrijft voor dat de gemeenteraad de omgevingsvisie en het omgevingsplan vaststelt. Maar er gaat wel wat veranderen. De gemeentelijke omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van de gemeenteraad over de noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen van de fysieke leefomgeving. Het juridische toetsingskader wordt geboden door het omgevingsplan dat in de plaats komt van de huidige bestemmingsplannen. Nu stelt de raad meer gedetailleerde bestemmingsplannen vast per deelgebied, straks een flexibeler omgevingsplan voor de gehele gemeente dat ruimte biedt voor initiatiefnemers om met eigen voorstellen te komen. Tevens vervalt de instemming (verklaring van geen bedenkingen) van de gemeenteraad ten aanzien van aanvragen die in strijd zijn met het omgevingsplan. De gemeenteraad adviseert straks het college (art. 16, lid 15 Omgevingswet). Het college legt achteraf verantwoording af over het genomen besluit. De VNG heeft een handreiking opgesteld die de gevolgen verkent van deze verandering (Handreiking voor gemeenteraden, "Rol gemeenteraad bij afwijkingen van het Omgevingsplan", september 2017).

Een gevolg van de Omgevingswet is dat besluiten van de gemeenteraad inhoudelijk integraler afgewogen moeten zijn. Sectorale belangen worden niet meer naast elkaar afgewogen, maar ten opzichte van elkaar. Meer geluid bijvoorbeeld ten opzichte van een betere ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast laat het rijk meer onderwerpen over aan de gemeente. Ook hierover zal de gemeenteraad besluiten moeten nemen; willen we eigen lokale regels in de plaats stellen of laten we het vrij? Hoeveel ruimte wil de gemeenteraad geven aan initiatiefnemers en aanvragers? De raad koerst op de hoofdlijnen van het beleid. De uitvoering ervan ligt bij het college.

Deze wijzigingen roept een aantal vragen op die de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rollen van de gemeenteraad raken. Vragen zijn o.a.:

- Hoeveel regels en kaders hebben we nodig? Hoeveel ruimte willen we bieden aan initiatiefnemers? Wat is vergunningsvrij? Hoe draagt de gemeenteraad bij aan een mogelijk beleid waarin uitnodigingsplanologie centraal staat?
- Welke rol wil de raad bij participatie? Hoe zorgen we voor heldere kaders en spelregels?
- Hoe wil de raad het draagvlak toetsen bij belanghebbenden als initiatiefnemers zelf draagvlak moeten organiseren?
- Wil de raad de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan delegeren aan het college?
- Hoe wil de raad de adviesrol bij afwijkingen van het omgevingsplan inrichten (in relatie tot de acht-weken-procedure die het college moet volgen om vergunningen te verlenen)? De adviesrol geldt pas vanaf 2021, maar deze vraag is mede van belang voor de wijze waarop de omgevingsvisie en het model-omgevingsplan worden opgesteld (een gedetailleerd omgevingsplan zou, afhankelijk van het initiatief dat wordt ingediend, meer afwijkingen kunnen generen).

Wij willen in 2018 graag met de raden hierover in gesprek gaan en deze vraagstukken samen vorm geven. Wij adviseren de raden om te komen tot een gezamenlijke raads werkgroep die in ieder geval op bovenstaande vragen in gaat.

2.4 Participatie

Wij onderscheiden participatie over het koersdocument (paragraaf 5.2) en participatie ten aanzien van de initiatieven onder de Omgevingswet (onderhavige paragraaf).

Haarlemmermeer geeft in veel (ruimtelijke) processen en projecten invulling aan participatie van inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties. We doen goede ervaringen op, maar zijn ook nog aan het leren en professionaliseren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het open proces Hoofddorp Centraal en de uitnodigingsplanologie bij Lisserbroek Turfspoor. Halfjaarlijks wordt de gemeenteraad van Haarlemmermeer geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het Plan van Aanpak Participatie. In november 2017 heeft de raad van Haarlemmermeer de nota "Participatieonderzoek Haarlemmermeer weet raad!" ontvangen (2017.0063632).

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Of het nu gaat om het ruimte bieden aan private of particuliere initiatieven uit de samenleving of om het benutten van de kennis die mensen hebben over hun leef- of werk omgeving: mensen hun belangen en behoeften krijgen in een samenspel vorm. Doordat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit op tafel komen, kunnen mogelijk nieuwe of andersoortige oplossingen voor (ruimtelijke) vraagstukken aan bod komen. Maar ook de dilemma's, botsende belangen, al dan niet aanwezig draagvlak en te maken keuzes komen in beeld.

Welke waarborgen kennen de Omgevingswet en AMvB's voor participatie? En wie is verantwoordelijk voor participatie onder de Omgevingswet? Soms is dat het bevoegd gezag, soms de initiatiefnemer.

- Voor de **omgevingsvisie, het omgevingsplan en programma's** geeft het bevoegd gezag bij het besluit aan hoe inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden zijn betrokken bij de voorbereiding. Het bevoegd gezag geeft ook aan wat met de uitkomsten is gedaan.
- Het bevoegd gezag publiceert een kennisgeving van het voornemen om een **omgevingsplan** vast te stellen. Daarbij geeft het bevoegd gezag aan hoe het participatietraject er uit komt te zien.

- Het **projectbesluit** is bedoeld voor complexe ruimtelijke projecten. (N.b. het projectbesluit is alleen voor provincie, Rijk en waterschap). Omdat de impact voor de burger groot is, zijn de participatiestappen voor het projectbesluit het meest uitgebreid. Het bevoegd gezag geeft aan hoe het participatieproces er uit ziet door een kennisgeving participatie. Deze kennisgeving vindt plaats tegelijk met de start van de verkenning of daarvoor. Het bevoegd gezag moet ervoor zorgen dat de benodigde informatie voor participatie op een toegankelijke wijze beschikbaar is. Bij het besluit moet het bevoegd gezag aangeven hoe derden zijn betrokken. Het bevoegd gezag geeft ook aan wat met de uitkomsten van de verkenning is gedaan.
- Bij de **omgevingsvergunning** is de initiatiefnemer aan zet. De initiatiefnemer geeft het bevoegd gezag bij de vergunningaanvraag informatie over of en hoe participatie heeft plaatsgevonden. Het bevoegd gezag beoordeelt de aanvraag en maakt daarbij een integrale belangenafweging.

Participatie is, ook bij de Omgevingswet, maatwerk. De wet schrijft daarom niet voor HOE de participatie moet gebeuren, maar wel dát het gebeurt. Dit wordt geregeld bij een nog bekend te maken ministeriële regeling die de indieningsvereisten regelt: er worden straks regels gesteld over *het bij de aanvraag verstrekken van gegevens over participatie van en overleg met derden*.

Op welke manier participatie moet gebeuren, is afhankelijk van de specifieke kenmerken van het project, de omgeving en de belanghebbenden. Overheden en initiatiefnemers moeten dus steeds aandacht hebben voor interactie en bewuste keuzes maken. Daar is geen blauwdruk voor, maar in Haarlemmermeer hebben we wel al behoorlijk wat ervaring.

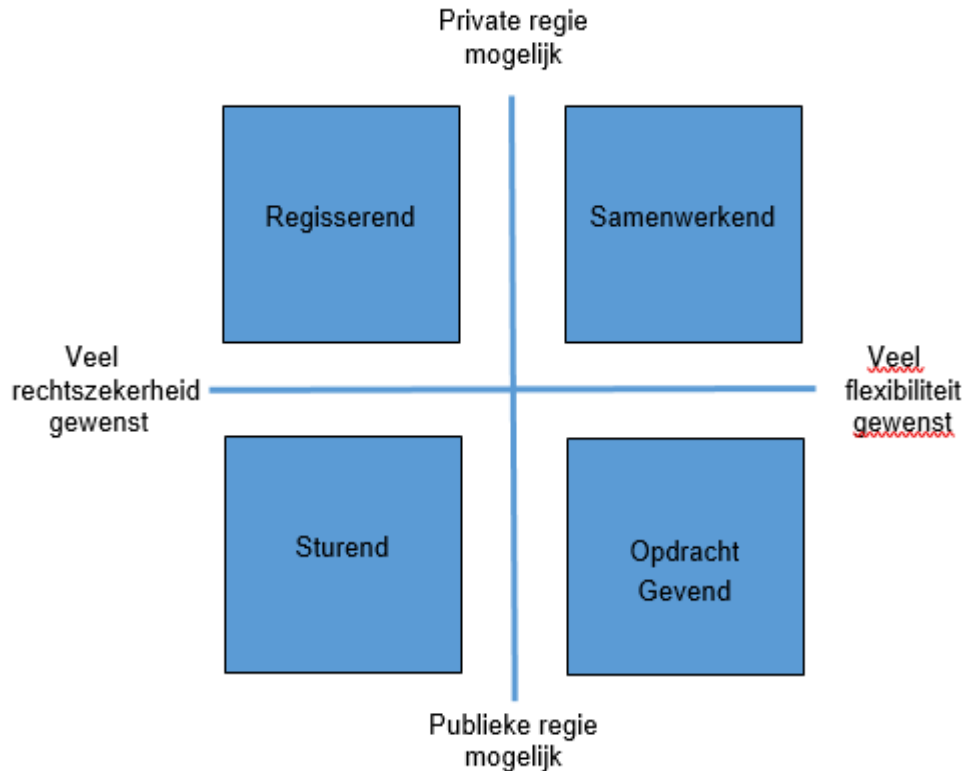
In het collegeprogramma hebben wij aangegeven dat ondernemers worden tegemoet getreden met een ja-het-kan-mentaliteit. De Omgevingswet zet ook stevig in om de benadering van initiatieven door de overheid grondig te veranderen. Van "Nee, tenzij ..." naar "Ja, mits..." Het zal daarom van groot belang zijn om alle argumenten en overige overwegingen duidelijk in kaart te brengen en te communiceren. Dat is een verantwoordelijkheid van overheden en initiatiefnemers; de initiatiefnemer is verantwoordelijk om het draagvlak aan te tonen en/of te verwerven. De overheid dient dit te toetsen, waarbij mogelijk in de ministeriële regeling nadere uitwerking wordt gegeven hoe dit te doen. Het bij elkaar brengen van verschillende belangen is een van de grootste uitdagingen onder de nieuwe wet.

Wethouder Adam Elzakalai over de pilot Hoofddorp Centraal: "Had mij vijf jaar geleden gevraagd hoe Hoofddorp Centraal er straks uit zal zien en ik had een heel ander plaatje in mijn hoofd gehad. Het plaatje dat uit het participatieproces is gekomen is veel mooier."

Een centraal thema bij participatie is de veranderende relatie tussen overheid en samenleving (zie onderstaande figuur) en de gewenste verhoudingen die het gemeentebestuur voor zichzelf ziet. Ook bij de Omgevingswet komt dit thema terug. Hierbij komen de rol opvatting van het college en de gemeenteraad aan de orde én de rolduiding van beiden bij participatieprocessen. De intentie is om aan de voorkant van processen hierover afspraken te maken.

Een centraal dilemma is waar het bestuur een (inhoudelijk) kader of norm vaststelt, de ruimte laat voor (zelf)sturing van inwoners, ondernemers en organisaties. Maar daarbij is ook de vraag waar de verantwoordelijkheid wordt gelegd als dingen niet goed gaan: bij de initiatiefnemer / (zelf)sturing van inwoners en ondernemers of bij het bestuur? En is

dan de wenselijke reactie om het leren en bijsturen aan (zelf)sturing van de inwoners en ondernemers te laten of gaat het bestuur (inhoudelijk) normen stellen?

Figuur: Veranderende relatie tussen overheid en inwoners

Bron: Schetsboek voor een omgevingsplan op kwaliteit - Mooiwaarts

Bij de pilots voor de Omgevingswet zien we de verschillende verhoudingen tussen overheid, initiatiefnemer en bewoners terugkomen: Lissbroek Turfspoor heeft kenmerken van samenwerkend, Hoofddorp Centraal van regisserend, Park21 van opdrachtgevend en Ringdijk van sturend. We maken straks onder de Omgevingswet gebruik van de ervaringen en (ontwikkelde) werkwijzen in Haarlemmermeer om een afweging te kunnen maken bij welke kenmerken van de verhoudingen welke werkwijzen bruikbaar kunnen zijn, waarbij de verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer blijft. Daarnaast gaan we met private ontwikkelaars in gesprek om te onderzoeken of we verwachtingen meer helder kunnen maken: wat voor aanpak stelt een initiatiefnemer voor aan het begin van een proces of project om draagvlak te verwerven/aan te tonen en op welke gronden toetst de gemeente of voldaan is aan draagvlak en motiveert zij een besluit van verlening of weigering. We zijn op dit moment in afwachting van hoe de ministeriële regeling hier nadere richting of invulling aan geeft.

Bij de contourennota inventariseren we de maatschappelijke behoeften en opgaven. Daarnaast doen we een voorstel (of geven mogelijke antwoorden) op de volgende vragen:

- Hoe geven we vroegtijdige participatie vorm op een doelmatige en doeltreffende wijze bij het tot stand komen van de omgevingsvisie? Wat zien de raad en college als rol voor zichzelf bij dit participatieproces?
- Hoe gaat het bestuur om met de spanning tussen flexibiliteit (inhoud) en zekerheid (proces) bij initiatieven én het beschermen van zwakke/zachte waarden en belangen?

- Welke mate van flexibiliteit-zekerheid wil het bestuur bij het aantonen van draagvlak door initiatiefnemers? Welke rol ziet het bestuur voor zichzelf bij de toetsing daarvan?

Onze gemeentelijke Inspraakverordening 2008 blijft gelden in het nieuwe stelsel. In de Inspraakverordening is aangegeven hoe de gemeente de omgeving betreft bij voorgenomen besluitvorming, hoe zij daarvan op de hoogte wordt gesteld en op welke manier dit proces wordt verantwoord.

Naast participatie zijn zienswijzenprocedures voor bestuursorganen een belangrijk hulpmiddel bij de belangenafweging die noodzakelijk is voor besluitvorming. In een aantal gevallen (bijvoorbeeld bij de omgevingsvisie en het omgevingsplan) is in het wetsvoorstel de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht (Awb) voorgeschreven. De Awb verplicht het bestuursorgaan aan te geven op welke wijze de inbreng van verschillende partijen in de belangenafweging is meegenomen. In het wetsvoorstel is hierbij bepaald dat «een ieder» zienswijzen kan indienen, in plaats van alleen belanghebbenden.

Wethouder Marjolein Steffens-van de Water over de pilot Hoofddorp-Centraal: “Het open proces, een zeer vergaande vorm van participatie, heeft voor dit deel van Hoofddorp voor een doorbraak gezorgd. Voorheen waren er veel plannen waarover telkens onenigheid ontstond. Nu zijn er veel drukbezochte bijeenkomsten met constructieve bijdragen van inwoners, ondernemers, en initiatiefnemers. Door Hoofddorp-Centraal is het tij volledig gekeerd en zijn we nu zelfs concreet bezig met de uitvoering.”

2.5 Duurzaamheid

De wetgever geeft aan, dat veel regels in het fysieke domein zijn verouderd en innovatieve ontwikkelingen, gericht op duurzaamheid, in de weg staan. Het nieuwe omgevingsrecht ondersteunt en stimuleert juist de transitie naar een duurzame samenleving. Het wetsvoorstel biedt instrumenten die het duurzaam handelen van inwoners, ondernemers, organisaties en overheden ondersteunen. Duurzaamheid kan het beste worden bevorderd door samenhang in beleid aan te brengen, aldus de wetgever. Daarom zijn de kerninstrumenten in het wetsvoorstel nadrukkelijk integraal vormgegeven. In de memorie van toelichting bij de Omgevingswet is duurzaamheid gedefinieerd als ‘het waarborgen van de bestaansmogelijkheden van alle mensen op aarde, hier en nu, elders en later’ waarbij het onder meer gaat over ‘een schoon milieu en een duurzame energievoorziening, het concurrentievermogen van de economie, de toekomstbestendigheid van de zorg, ontwikkelingssamenwerking, onderwijs, cultureel erfgoed, werkgelegenheid [en] het financiële systeem’. Voor de omschrijving van ‘duurzame ontwikkeling’ refereert de wet aan de definitie van de VN-commissie Brundtland, waarbij het gaat om het voorzien in de behoeften van de huidige generatie zonder toekomstige generaties de mogelijkheid te ontnemen om in hun behoeften te voorzien. De wet gaat voor duurzame ontwikkeling expliciet uit van de ‘triple bottom line’ ofwel de drie P’s. Het in balans houden van de kwaliteit van de natuurlijke leefomgeving (planet), de economie (profit) en het sociale vermogen van de mens (people) vormt een belangrijk onderdeel van duurzame ontwikkeling.

Wethouder John Nederstigt over pilot De Valley: “Innovatie heeft ruimte nodig. Hoe zou Haarlemmermeer eruit zien als we minder regels hanteren?”

2.6 Dienstverlening

Inwoners en ondernemers lopen thans aan tegen veel verschillende wetten met elk hun eigen procedure, planning en regels. De Omgevingswet stelt de initiatiefnemer centraal en heeft een maatschappelijke doelstelling, namelijk samenwerken aan een betere leefomgeving. De bedoeling van de Omgevingswet biedt uitdagingen en veel kansen op het vlak van gemeentelijke dienstverlening en sluit nauw aan op de ambities in onze gemeentelijke visie op dienstverlening, op de landelijke Visie Dienstverlening 2020 en op de Digitale Agenda.

Onze inzet

We willen conform de doelstelling van de Omgevingswet de inzichtelijkheid en voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van de regels in het fysieke domein vergroten. Daarbij baseren wij ons op de landelijke doelstellingen voor digitalisering van de VNG-KING (Kwaliteitsinstituut Nederlandse gemeenten): we bieden informatie en diensten zo veel mogelijk digitaal aan, zodat inwoners en ondernemers altijd toegang hebben tot relevante informatie en ze hun zaken zo veel mogelijk zelf kunnen regelen. Informatie over de leefomgeving ontsluiten we digitaal, op een manier die aansluit op de behoefte van de gebruiker. We streven naar een gelijke informatiepositie van inwoners, ondernemers, ketenpartners en overheid. Daarmee bevorderen we zelfredzaamheid, actieve participatie en eigen initiatief. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om informatie over wat er wel en niet is toegestaan aan veranderingen in de leefomgeving op een bepaalde plek en welke projecten er eventueel op stapel staan.

Daarbij benadrukken wij dat dienstverlening rondom de Omgevingswet veel breder is dan digitale dienstverlening, het Omgevingsloket Online en het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Het gaat ook om persoonlijke contacten met casemanagers, om eerstelijnscontacten met het Klant Contact Centrum (KCC), telefonische, online of schriftelijke contacten met ambtenaren in het fysieke domein, om handhaving in de openbare ruimte, informatieavonden en overleg met het gemeentebestuur.

Belevingsonderzoek

Haarlemmermeer doet mee aan het landelijke “Belevingsonderzoek dienstverlening omgevingsvergunningen”. Vanuit het landelijke programma ‘Aan de slag met de Omgevingswet’ wordt een breed onderzoek uitgevoerd onder omgevingsvergunningaanvragers en initiatiefnemers naar de dienstverlening rondom hun omgevingsvergunningaanvraag; de zogeheten klantreizen. Aan de hand van vragenlijsten over de beleving van het aanvraagproces (vooroverleg, maatwerk, participatie en afstemming in de keten) krijgen het rijk én de andere deelnemende overheden inzicht in waar bijsturing nodig is. Meedoen aan dit onderzoek past in ons beleid dat wij de kwaliteit van onze dienstverlening continue monitoren en meer kwalitatieve inbreng willen ophalen.

Het landelijke onderzoek liep tot eind september 2017. Er zijn door 55 Haarlemmermeerse initiatiefnemers en aanvragers vragenlijsten ingevuld. Deze vragenlijsten worden door een onderzoeksbureau geanalyseerd en in een rapportage verwerkt. De rapportage zal input zijn voor het efficiënt inrichten van het vergunningverleningsproces.

2.7 Samenwerking met ketenpartners

Zoals wij beschreven hebben in het Plan van Aanpak vraagt de Omgevingswet om intensieve (keten)samenwerking: op welke wijze geven wij samenwerking vorm met de provincie, regiogemeenten, het Hoogheemraadschap Rijnland, de Veiligheidsregio Kennemerland (brandweer en GGD) en de Omgevingsdienst NoordZeeKanaalGebied (OD NZKG)?

Wij zetten in op een stevige samenwerking met onze ketenpartners:

1. afstemmen van onze voorbereidingen en die van onze ketenpartners op de kerninstrumenten van de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet;
2. het implementatietraject mede benutten om de structurele samenwerking verder vorm te geven;
3. bezinning op de verbinding tussen beleid en uitvoering en de beleidscyclus, in de samenwerking met onze ketenpartners. Een optimale dienstverlening vraagt om overheden en partners die elkaar snel kunnen vinden bij aanvragen en initiatieven.

Met de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK), OD NZKG, het Waterschap en de provincie hebben wij regelmatig contact over de voorbereidingen. Haarlemmermeer denkt bijvoorbeeld mee over de vormgeving van de provinciale Omgevingsvisie. Tevens doen wij samen met Hoogheemraadschap Rijnland en de provincie een pilot 'Steigers in de Ringvaart' (zie paragraaf 4.1). Met de OD NZKG organiseren wij leansessies om de samenwerking en afstemming van de werkprocessen verder vorm te geven in de geest van de Omgevingswet.

Momenteel zijn we ook met de provincie en de OD NZKG aan het bekijken of we gezamenlijk als ketenpartners een pilot op het gebied van geluid op een gezoneerd bedrijventerrein kunnen doen.

Met de VRK is afgesproken dat zij zowel vanuit de brandweer als de GGD een bijdrage leveren aan de totstandkoming van onze contourennota en omgevingsvisie.

Ook in het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Amsterdam werken we met onze regionale partners aan de invoering van de Omgevingswet.

We participeren actief in het overleg van de 100.000+gemeenten, de zogeheten G32. Dit om de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot het wetstraject nauwgezet te volgen, indien noodzakelijk samen te lobbyen richting de wetgever en om ervaringen, pilots en documenten uit te wisselen.

3. Pilots / experimenteren

Beide gemeenten zijn al goed op weg als het gaat om werken volgens het gedachtegoed van de Omgevingswet. Ter voorbereiding op de start van de Omgevingswet wordt met pilots geoefend. Dit dient meerdere doelen:

- lessen trekken voor de gewenste werkwijze en inrichting van werkprocessen; wat kan sneller en eenvoudiger?
- oefenen in integraal werken (uit de eigen koker treden) en daarmee het eigen maken van een andere houding;
- stimuleren van innovatie.

De pilots worden soms vanuit het programma Omgevingswet ontwikkeld, maar meestal wordt aangehaakt bij lopende initiatieven. Per pilot zal de komende tijd bepaald worden wanneer een 'natuurlijk' moment is om de leeropbrengst te verbreden naar andere projecten en gebiedsprocessen.

Een overzicht:

3.1 Ketenpilot 'Steigers in de Ringvaart'

Een ketenpilot is een pilot met werkprocessen en dienstverlening waarin meerdere overheden samenwerken met initiatiefnemers en belanghebbenden en waarbij gedigitaliseerde informatie wordt gebruikt. Samen met het Hoogheemraadschap Rijnland en de provincie Noord-Holland bezien we in de pilot of we voor inwoners die een steiger willen aanleggen nú al met de één-loket-gedachte van de Omgevingswet kunnen gaan werken. Voor het aanleggen van een steiger zijn drie toestemmingen van drie bestuursorganen nodig. We willen één loket inrichten waar de inwoner één keer zijn aanvraag kan indienen en waarbij hij vanuit dat ene loket zijn toestemmingen krijgt. De klantreis van de aanvrager staat dus centraal.

Deze pilot is ingeschreven bij het rijk als 'Ketenpilot Dienstverlening en Informatievoorziening Omgevingswet' en is in mei 2017 geselecteerd als één van de vijf door VNG/KING landelijk ondersteunde ketenpilots. Inmiddels is de wet- en regelgeving van de drie bestuursorganen geïventariseerd en met elkaar vergeleken, is met betrekking tot de loketfunctie een match gemaakt met de landelijke formats (klant-serviceformules) en zijn alternatieven op een rij gezet voor de gezamenlijke afhandeling. De desbetreffende bevindingen zijn eind oktober 2017 in een landelijke bijeenkomst gepresenteerd. Vervolgstappen die de komende tijd gezet gaan worden zijn: het onderzoeken van de mogelijkheden om de regelgeving van de drie bestuursorganen te uniformeren en dereguleren en (waar mogelijk) vergunningvrij te maken. Tevens zal onderzoek gedaan worden of de doorvertaling van de klant-serviceformules in enerzijds een gezamenlijk loket en anderzijds een daaruit voortvloeiend (gezamenlijk) afhandelingsproces mogelijk is.

3.2 Burenakkoord

Vooruitlopend op de Omgevingswet heeft de gemeente Haarlemmermeer in mei 2017 het burenakkoord geïntroduceerd (nota 2017.0015229). In Haarlemmerliede en Spaarnwoude zal het burenakkoord vanaf 1 januari 2018 geïntroduceerd worden, gelijktijdig met de ambtelijke fusie.

Het burenakkoord is een experimentele werkwijze en stimuleert participatie vooraf. Indien bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning blijkt dat de burenen het plan steunen, bieden wij meer ruimte om af te wijken van gemeentelijke kaders en meer ruimte voor initiatieven. Het hebben van een akkoord leidt overigens niet automatisch tot het verlenen van een omgevingsvergunning. Het stimuleert aanvragers wel zo veel mogelijk om de buurt vroegtijdig te laten delen in de plannen.

Bij het burenakkoord gaat het om initiatieven die betrekking hebben op het bouwen en gebruiken van gronden en gebouwen waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Het gaat hierbij om kleine afwijkingen (binnenplannen en kruimelgevallen) en grote afwijkingen (buitenplannen). Bij kleine afwijkingen geldt dat de eigenaren en/of huurders van de percelen, die kadastraal grenzen aan het perceel waar het initiatief betrekking op heeft, benaderd moeten worden. Er is voldoende draagvlak als deze burenen unaniem akkoord gaan. De initiatiefnemer toont dit aan met een getekende akkoordverklaring bij de aanvraag. Hiervoor is een format beschikbaar. Bij grote afwijkingen hebben de gevolgen op de omgeving meer impact. Daarom is het niet voldoende om alleen draagvlak te verkrijgen bij de directe burenen, maar bij belanghebbenden wier belang bij het besluit is betrokken. Het is aan de initiatiefnemer om aan te tonen wie er is betrokken, welke relevante onderwerpen zijn besproken, welke bezwaren er zijn en wat daarmee is gedaan. Dit wordt aangetoond met een ondertekend gespreksverslag, waarvoor een format beschikbaar is.

Tussen mei en november 2017 is door slechts één aanvrager gebruik gemaakt van het burenakkoord en meegenomen in het verlenen van de vergunning. Vanuit de Frontoffice vergunningen wordt naar potentiële aanvragers actief gecommuniceerd over het bestaan van het burenakkoord. Ook op onze website is informatie hierover terug te vinden. In de advisering over de toepassing van kruimelvrijstellingen is zeven keer geadviseerd aan de aanvrager om een burenakkoord op te vragen. In één geval heeft het geleid tot een aangepast bouwplan. Vaak is een binnenplanse vrijstelling mogelijk of zijn delen van het bouwplan vergunningvrij. We merken dat de aanvrager liever het bezwaar afwacht (en zijn oorspronkelijk beoogde bouwplan realiseert) dan dat hij het bouwplan aanpast. Zoals eerder aangegeven, zullen wij na 2 jaar het werken met het burenakkoord evalueren.

3.3 Hoofddorp-centraal: open proces, gezamenlijk met belanghebbenden opstellen van een breed gedragen inrichtingsplan en ontwikkelstrategie

Het gebied stationsomgeving, het kantorenterrein Beukenhorst-West, het Wandelbos en de Fruittuinen in Hoofddorp speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van Hoofddorp tot een toekomstbestendige en meer levendige stad, waar werken, wonen en voorzieningen veel meer met elkaar vermengen. De opgaven daarbij zijn het realiseren van een logische en aantrekkelijke wandel- en fietsroute van het centrum naar het station via de Fruittuinen en het Wandelbos, de tennisbanen en Beukenhorst-West (en terug). En daarbij is de transformatie van Beukenhorst-West tot een gemengd stedelijk gebied én de doorontwikkeling van het station tot een volwaardig knooppunt de opgave. Hiertoe is een open proces gestart. Vele belanghebbenden (bewoners, organisaties, ondernemers, gebouw eigenaren) zijn tijdens allerlei bijeenkomsten in de speciaal daarvoor ingerichte voormalige gymzaal betrokken geraakt. Het gezamenlijk opgestelde 'Advies van Buiten' is aan de gemeenteraad aangeboden als vertrekpunt voor het opstellen van een Inrichtingsplan en de Ontwikkelstrategie.

Naast het gezamenlijk werken aan deze producten was het ook nadrukkelijk de bedoeling om spelers en geïnteresseerden in het gebied te enthousiasmeren om initiatieven te gaan ontwikkelen. Het Inrichtingsplan fungeert daarbij als wenkend perspectief om initiatiefnemers het vertrouwen te geven in het gebied te gaan investeren. De ontwikkelstrategie ondersteunt hierin doordat de gemeente als eerste geld beschikbaar heeft gesteld voor een aantal maatregelen ter verbetering van de openbare ruimte.

In de nota "Participatieonderzoek Haarlemmermeer weet raad!" (2017.0063632) zijn de leerpunten over deze pilot benoemd.

3.4 Park21: van toelatingsplanologie naar uitnodigingsplanologie

Het bestemmingsplan PARK21, opgesteld onder de Crisis- en Herstelwet, faciliteert de organische gebiedsontwikkeling van PARK21 op basis van uitnodigingsplanologie. Er wordt namelijk geen 'hard' plan opgesteld, waarbij één partij, zoals de gemeente, het gehele plan uitvoert. Onze rol is meer procesmatig en faciliterend, waarbij we globale kaders meegeven en initiatiefnemers met concrete plannen komen voor de ontwikkeling van het gebied. Het bestemmingsplan geeft de locatie enerzijds diverse leisure-bestemmingsmogelijkheden met veel flexibiliteit, maar anderzijds worden de juridische belangen van de huidige bestemmingen beschermd. De zittende eigenaren en gebruikers hebben dus de keus of ze wel of niet willen transformeren of zelfs verkopen of door willen gaan met hun huidige bedrijfsvoering.

Wethouder Tom Horn over de pilot Park21: "Hoe Park21 er precies uit komt te zien, willen we niet vooraf opleggen. We kleuren juist samen met de grondeigenaren, agrariërs en initiatiefnemers het plaatje in."

3.5 Hartje Spaarndam: samenhangende visie ontstaan uit wensen en behoeften van inwoners

'Hartje Spaarndam' is het project ter verbetering van het woon- en leefklimaat in de woonkern Spaarndam. Het project Hartje Spaarndam bestaat uit 3 deelprojecten: een bruisend dorpscentrum, een sportpark en verbetering van de infrastructuur. Er is tijdens bijeenkomsten en inloopavonden met stakeholders en vertegenwoordigers van inwoners uit Spaarndam gesproken om te horen wat er nodig is om het woon- en leefklimaat van Spaarndam te verbeteren.

Afgelopen jaren is gewerkt om een visie te ontwikkelen ten behoeve van de subsidieaanvraag Stichting Leefomgeving Schiphol (SLS). Een visie zonder beperkingen of 'plafond', maar wel een samenhangend geheel, om het woon- en leefklimaat in Spaarndam te verbeteren, te versterken en zó te ontwikkelen, dat het op de lange termijn behouden blijft. Er is dus gekeken naar het hele gebied. Woningbouw en een nieuwe brandweerkazerne zijn daarom ook mee genomen in de uitwerking van de deelprojecten.

3.6 De Valley: integrale gebiedsontwikkeling met duurzaamheidscomponent, vraagt om een regelvrije zone

De Valley is onderdeel van Schiphol Trade Park (STP) in Haarlemmermeer. Een unieke plek waar circulaire ideeën, technologieën, financieringsconstructies en verdienmodellen worden ontwikkeld. Valley wordt de eerste circulaire business development hub ter wereld. Het gebiedsontwikkelingsproject valt onder de Crisis- en Herstelwet, hierdoor worden proceduretijden sterk ingekort en krijgen ondernemers ook de mogelijkheid om flexibeler om te gaan met tijdelijk gebruik. Bijvoorbeeld om ruimte te geven aan nieuwe initiatieven op het gebied van energie en duurzaamheid.

Hoeve De Vogel aan de Rijnlanderweg (kavel V1 van Valley) wordt ingezet als dé hotspot om deze dynamiek een gezicht te geven. Vernieuwend vanwege de laagdrempelige parapluvergunning (flexibeler, minder regels, kortere proceduretijd).

3.7 Ringvaart/ringdijk: verhogen leefbaarheid door actief in gesprek te gaan met omwonenden

De ringdijk en ringvaart vormen de basis van de Haarlemmermeerpolder. Ambitie is om in samenspraak met direct betrokkenen de kansen en de kwaliteiten van dijk en vaart beter te benutten en tot hun recht te laten komen. De afgelopen twee jaar zijn in alle dorpen langs de ringvaart bijeenkomsten geweest en hebben meer dan vijfhonderd mensen hun inbreng geleverd. Belangrijkste resultaat is dat het vergroten van de leefbaarheid en verkeersveiligheid van de dijk een eerste vereiste is. Met het anders inrichten van de dijk willen we tegelijk ruimte maken voor recreatief gebruik van de dijk, de oever en het water. Het vergroten van de identiteit en herkenbaarheid van de ringdijk en ringvaart draagt bij aan de identiteit van de Haarlemmermeerpolder. Ondanks de problemen die bewoners langs de dijk ervaren, zijn ze trots op de dijk en hun dorp en zien zij ook kansen voor recreatie en toerisme. In de visie is de ambitie vertaald in vier uitgangspunten die weer zullen worden vertaald in maatregelen (raadsvoorstel 2017.0011195).

3.8 Lisserbroek: Uitvoeringsprogramma Parels aan de Ringvaart / uitnodigingsplanologie

In Lisserbroek gaan twee nieuwe woonwijken verrijzen: binnen het Turfspoor en ten noorden van de Lisserweg. Voor deze gebiedsontwikkeling is ervoor gekozen om de Gebiedsenvelop door een samenwerking van gemeente, private partijen met grondposities en bewoners van Lisserbroek vorm te geven, het zogenaamde 'Driehoeksoverleg Lisserbroek 2040'. Gezamenlijk is eerst een plan van aanpak opgesteld waarin beschreven is welke producten we samen gaan maken en wie welke rol heeft. Volgens dit plan van aanpak maken we met elkaar een Ambitiedocument, een Gebiedskaart 2040 met de abstracte structuren voor groen, water, infrastructuur en voorzieningen voor Lisserbroek en omgeving en een Gebiedsenvelop binnen Turfspoor waarin de regels en randvoorwaarden voor de woningbouwontwikkeling worden vastgelegd. Daarnaast maakt de gemeente in overleg met de private partijen met grondpositie in Lisserbroek een ontwikkelstrategie. Al deze producten worden na een intensief participatietraject met de Driehoek, waarbij elke partij zorgt voor afstemming met de eigen achterban, aan het college en de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd. Tot zover staat het hele proces onder regie van de gemeente. Na besluitvorming in de raad gaat de regierol over naar de private partijen om binnen de kaders van de Gebiedsenvelop de woningbouwopgave nader te detailleren.

Wethouder Derk Reneman over de pilot Lisserbroek: "Door samen met de inwoners en dorpsraad na te denken hoe we het dorp willen inrichten, ontstaat meer cohesie tussen alle partijen."

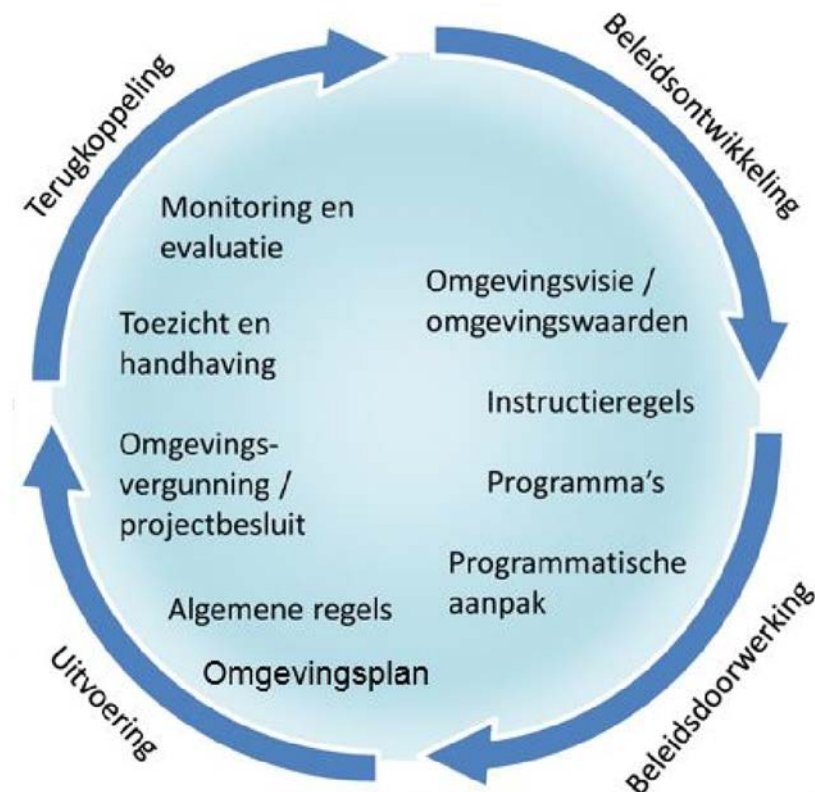

4. De nieuwe instrumenten

De Omgevingswet bevat een aantal instrumenten waarmee bestuursorganen van het rijk, de provincie, de gemeente en het waterschap de doelen van de wet in de praktijk kunnen brengen. Deze instrumenten heten 'kerninstrumenten'. De Omgevingswet kent zes kerninstrumenten:

1. De omgevingsvisie. Dit is een samenhangend strategisch beleidskader plan over de fysieke leefomgeving.
2. Het programma. Dit is een pakket van beleidsvoornemens en maatregelen om omgevingswaarden of doelen in de fysieke leefomgeving te bereiken en te behouden. Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie duidelijk.
3. Decentrale regelgeving. Elk bestuursorgaan heeft een instrument waarmee het regels voor de fysieke leefomgeving kan vaststellen. Hieronder vallen:
  - de omgevingsverordening van de provincie;
  - het omgevingsplan van de gemeente;
  - de waterschapsverordening van het waterschap;
4. Algemene rijksregels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving. Algemene rijksregels beschermen de fysieke leefomgeving. Iedereen die een bepaalde activiteit wil uitvoeren weet dankzij deze regels vooraf wat mogelijk is en wat niet.
5. De omgevingsvergunning. Een omgevingsvergunning is een toestemming om één of meer activiteiten in de fysieke leefomgeving uit te voeren.
6. Het projectbesluit. Dit is een bevoegdheid voor het rijk, de provincie en het waterschap (niet gemeenten) en bevat een algemene regeling voor besluitvorming over projecten. Een projectbesluit is nodig voor ingrijpende en ingewikkelde projecten waarbij een publiek belang speelt.

Hét denkmodel voor de Omgevingswet is de beleidscyclus. De beleidscyclus is bij het ontwerp van het wettelijk stelsel gebruikt om te duiden welke instrumenten bestuursorganen in de diverse fasen van de cyclus tot hun beschikking moeten hebben. Daar zijn de hierboven genoemde kerninstrumenten uit gekomen. Bij de vormgeving van de cyclus gaat de Omgevingswet ervan uit dat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in toenemende mate wordt bepaald door de initiatieven uit de samenleving. Een statische omgevingsvisie of omgevingsplan voor 10 jaar of langer past niet meer in die benadering. De beleidscyclus geeft aan dat door middel van een cyclisch proces aanpassing en actualisatie van de kerninstrumenten plaatsvindt.

In de paragrafen hierna zullen voor de gemeente de belangrijkste kerninstrumenten toegelicht worden.

4.1 Omgevingsvisie en programma's

De gedachte van de Omgevingswet is dat een duurzame ontwikkeling van de fysieke leefomgeving alleen kan worden bereikt door op samenhang te sturen aan de hand van één overkoepelend en richtinggevend ontwikkelingsbeeld voor de langere termijn. Daarvoor is de omgevingsvisie.

De gemeentelijke omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van de gemeenteraad over de noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen en het beheer van de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie is de opvolger van de structuurvisie uit de Wro.

De omgevingsvisie bevat:

- a. een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
- b. de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
- c. de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

Zoals hiervoor beschreven in de beleidscyclus is de omgevingsvisie de basis voor alle gemeentelijke handelingen in de fysieke leefomgeving. De visievorming op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer, water, milieu, natuur, gebruik van natuurlijke hulpbronnen en cultureel erfgoed wordt in de omgevingsvisie niet alleen samengevoegd, maar ook met elkaar verbonden. Zo worden in een vroegtijdig stadium mogelijk strijdige of juist meekoppelende ontwikkelingen met elkaar in verband gebracht. Ook gaat zoals eerder aangegeven, de omgevingsvisie in op de sturingsfilosofie van het vaststellende bestuursorgaan en daarmee op de eigen rol bij de realisatie van die visie en de voorziene rol van anderen. Op die manier vindt de beleidsuitwerking en uitvoering via programma's of andere beleidsinstrumenten in samenhang plaats. Het wetsvoorstel schrijft voor dat het rijk, de provincies en de gemeenten elk één omgevingsvisie vaststellen. Het instrument komt in de plaats van gebiedsdekkende structuurvisies, de relevante delen van de natuurvisie, verkeers- en vervoerplannen, strategische gedeelten van nationale en provinciale waterplannen en milieubeleidsplannen.

Dit betekent dat er een omslag plaatsvindt van een sectorale benadering naar een gebiedsgerichte en integrale benadering. Het integrale karakter van de omgevingsvisie vormt het grootste en meest ingrijpende verschil tussen de huidige structuurvisies en de omgevingsvisie.

In tegenstelling tot de huidige gemeentelijke structuurvisies omvat de omgevingsvisie in de nieuwe situatie naast een ontwikkelcomponent ook een beheersopgave. En de omgevingsvisie bevat naast een brede ruimtelijke component, tevens een economische en sociale component (en de samenhang hiertussen). De reikwijdte van de visie is dus veel ruimer. De omgevingsvisie stelt initiatiefnemers op de hoogte van de gewenste ontwikkelingsrichting binnen de gemeente. Een initiatiefnemer kan in de visie zien hoe het bestuur haar bevoegdheden en wettelijke instrumenten wil inzetten. Dit vergroot de voorspelbaarheid voor inwoners en ondernemers.

De ontwerp-invoeringswet spreekt over een overgangsfase van 5 jaar voor de omgevingsvisie en 10 jaar voor het omgevingsplan ná inwerkingtreding van de Omgevingswet. De omgevingsvisie en het omgevingsplan hoeven dus niet in 2021 klaar te zijn, maar vanwege de vorming van de nieuwe gemeente kiezen we daar voor de omgevingsvisie wél voor. De periode voor het omgevingsplan is langer omdat de omgevingsvisie input oplevert voor het omgevingsplan.

4.1.1 Uitgangspunten voor de omgevingsvisie

Met de Omgevingswet bouwen we voort op wat er is. De gemeente Haarlemmermeer kent meer dan 100 beleidskaders en uitwerkingen en 40 verordeningen op het gebied van de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie zal veel van dit beleid geïntegreerd worden. Te denken valt daarbij aan de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030, het Deltaplan Bereikbaarheid en de Welstandsnota. We willen toe naar minder beleidsdocumenten, makkelijker (digitaal) vindbaar, begrijpelijk voor inwoners en ondernemers en eenvoudiger toepasbaar voor iedereen die er mee moet werken. Daarbij worden de opgaven waar mogelijk op gebiedsniveau en in samenspraak met de omgeving bepaald. Als eerste stap naar een omgevingsvisie worden in 2018 de 'contouren' van de omgevingsvisie aan de gemeenteraden voorgelegd. In 2019 krijgt de nieuwe gemeenteraad de ontwerp-omgevingsvisie aangeboden. Besluitvorming over de definitieve omgevingsvisie zal eind 2019 plaatsvinden.

Het is onze ambitie dat de omgevingsvisie inwoners en bedrijven inspireert tot het aandragen van ideeën en enthousiasmeert om ambities op te pakken. Het is op een bondige, heldere manier raadpleegbaar, bij voorkeur op een digitale, vernieuwende manier, via de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl.

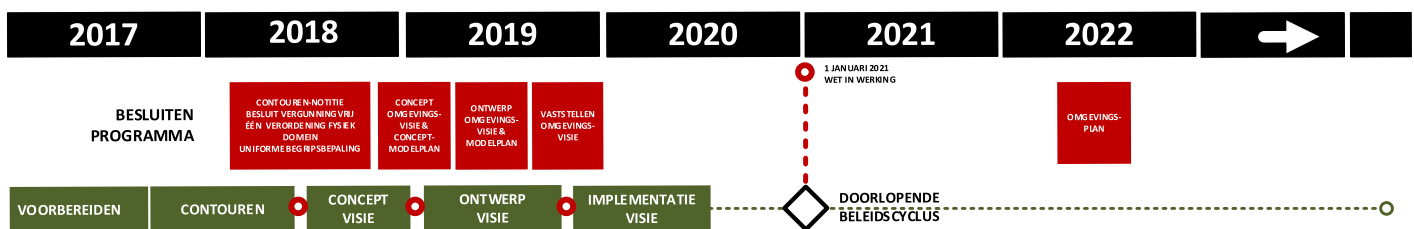
4.1.2 Beleidsharmonisatie en samenhang met samenvoeging Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Op 27 april 2017 hebben wij de uitgangspunten en werkwijze bepaald voor de harmonisatie van beleid en regelgeving ten behoeve van de samenvoeging met Haarlemmerliede en Spaarnwoude (nr. 2017.0016298). Daarin hebben wij aangegeven dat de raden bij de vaststelling van het koersdocument aangeven wanneer de omgevingsvisie gereed moet zijn. Met het onderhavige koersdocument doen wij het voorstel om de definitieve omgevingsvisie eind 2019 gereed te hebben. Hierin zal ook aan worden gegeven welke beleidsdocumenten mét de omgevingsvisie zijn

geharmoniseerd. In dit koersdocument geven we eveneens aan dat één verordening voor het fysieke domein zal worden opgesteld. De verordeningen c.q. onderdelen van verordeningen die hierin worden opgenomen zijn daarmee geharmoniseerd. Uiteraard zal dit in gezamenlijkheid en afstemming met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de projectgroep van het herindelingsproces plaatsvinden. Een ander aspect uit het samenvoegingsproces betreft de waarden uit het bestuurlijk convenant. Deze zullen conform de afspraken verwerkt worden bij het opstellen van de omgevingsvisie.

4.1.3 De mijlpalen en werkzaamheden

ROUTEKAART OMGEVINGSVISIE

2017:

- beleidsinventarisatie en analyse: wat ligt er aan beleid, welke leemtes en conflicten zien we. Doel: integreren en dereguleren van beleid;

2018:

- contouren en richting (raadsbesluit): op basis van de beleidsanalyse ambitie bepalen en doelen formuleren ten behoeve van een concept-omgevingsvisie;

2019:

- concept-omgevingsvisie: participatie en inspraak organiseren;
- vaststellen ontwerp-omgevingsvisie (raadsbesluit): wat zijn onze doelen en lokale opgaven op gebiedsniveau, hoe deze doelen te bereiken?;
- ter visie legging, zienswijzenbeantwoording en vaststellen omgevingsvisie (raadsbesluit): eind 2019;
- implementatie en waar gewenst uitwerking van beleid in programma's.

4.2. Omgevingsplan

De Omgevingswet heeft als uitgangspunt dat decentrale overheden hun regels over de fysieke leefomgeving bijeenbrengen in één gebiedsdekkende regeling. Dat bevordert de inzichtelijkheid, samenhang en naleving van de regelgeving. Voor gemeenten is dat het omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat:

- een evenwichtige toedeling van functies aan locaties;
- regels die de activiteiten van inwoners en ondernemers reguleren;
- omgevingswaarden;
- beoordelingsregels voor omgevingsvergunningen en
- het kostenverhaal.

Het omgevingsplan is online eenvoudig toegankelijk.

Per locatie (bijvoorbeeld een perceel, gebied, wijk of kern) kunnen verschillende regels worden vastgesteld. Onderdelen van het omgevingsplan kunnen ook voor één gebied of een bepaald onderwerp worden gewijzigd, wat flexibiliteit voor de gemeenteraad biedt. De gemeenteraad kan de bevoegdheid tot vaststellen van een omgevingsplan voor specifieke onderdelen delegeren aan het college.

Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude kennen samen 160 bestemmingsplannen en zo'n 40 verordeningen die de fysieke leefomgeving raken. Deze hoeven niet 1 januari 2021 op te gaan in één omgevingsplan. De wetgever biedt een overgangstermijn tot 2029. Via het overgangsrecht gelden alle geldende bestemmingsplannen en beheersverordeningen gezamenlijk van meet af aan als het ene gemeentelijke omgevingsplan. Dit noemen we het omgevingsplan van rechtswege. Het omgevingsplan van rechtswege bevat ook de onderdelen van de activiteitenbesluiten die niet langer op rijksniveau worden geregeld. Dit betreft veelal milieugerelateerde onderwerpen.

In een omgevingsplan kan worden aangegeven welke activiteiten toegestaan zijn. De gemeenteraad kan vervolgens bepalen dat er voor die activiteiten geen vergunning meer nodig is (omdat het omgevingsplan dit al reguleert). Ter versnelling van de besluitvorming voor inwoners en ondernemers zullen wij vooruitlopend op de Omgevingswet een voorstel aan de gemeenteraden doen toekomen, waarin keuzes worden voorgelegd van het vergunningvrij maken van activiteiten.

4.2.1. Modulaire aanpak

Wij kiezen voor een modulaire aanpak, waardoor het mogelijk is het omgevingsplan als een aanbouwregeling op te zetten. Bij de inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2021 gaan we van start met het omgevingsplan van rechtswege en een gemeenteraadsbesluit over het vergunningvrij zijn van activiteiten. Tevens is er een model-omgevingsplan ontwikkeld (2019). Daarna worden de 'oude' bestemmingsplannen en beheersverordeningen getoetst en aangepast op de Omgevingswet. Ook de gemeentelijke verordeningen met een motief in het fysieke domein worden geïntegreerd en opgenomen in het 'omgevingsplan nieuwe stijl'. Tot slot worden inhoudelijke thema's toegevoegd, zoals welstand, exploitatieregels (kostenverhaal), duurzaamheid, omgevingswaarden (geluid, luchtkwaliteit etc.), invulling lokale afwegingsruimte.

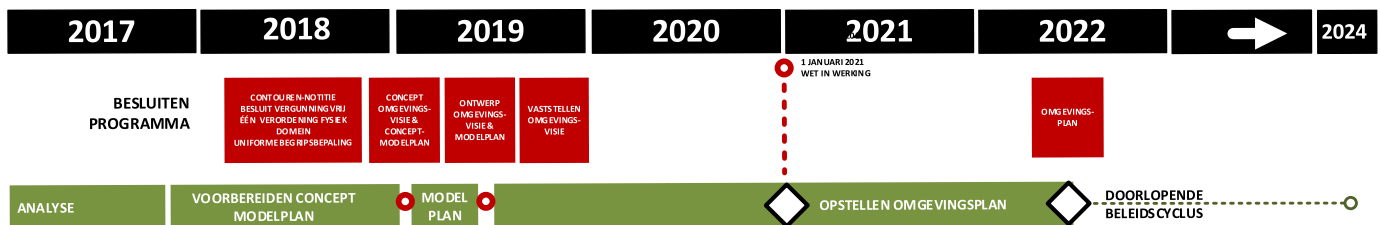
Ná de inwerkingtreding van de Omgevingswet bereiden wij een omgevingsplan gebaseerd op de Omgevingswet voor (besluitvorming in 2021). Met het nieuwe omgevingsplan kan rekening worden gehouden met kaders die vanuit de rijksinstructieregels (gebaseerd op de nationale Omgevingsvisie) en de provinciale verordening van belang zijn voor gemeenten én de kaders die de gemeenteraad stelt via de Haarlemmermeerse omgevingsvisie.

Voor dit alles geldt, dat het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) in 2021 nog niet in zijn volle breedte ontwikkeld is en gemeenten afhankelijk zijn van de landelijke voortgang van het digitale spoor.

4.2.2. Mijlpalen en werkzaamheden

ROUTEKAART OMGEVINGSPLAN

2017:

- Beleidsinventarisatie en analyse: wat ligt er aan beleid, welke leemtes en conflicten zien we. Doel: integreren van beleid (samen met spoor omgevingsvisie).

2018:

- voorbereiden standaardisatie van de huidige 160 bestemmingsplannen op het gebied van definities. Als eerste product hiervan: uniformeren van begripsbepalingen;
- voorbereiden integratie van circa 40 lokale verordeningen in het omgevingsplan. Als eerste product hiervan: één verordening fysiek domein;
- voorbereiden thema's voor het omgevingsplan (bijv. welstand, exploitatieregels, duurzaamheid, omgevingswaarden, invulling lokale afwegingsruimte);
- raadsvoorstel vergunningvrij maken activiteiten in het fysieke domein;

2019:

- basis opzet omgevingsplan gereed (model-plan);

2020:

- voorbereiden consolidatie gestandaardiseerde bestemmingsplannen en beheersverordeningen, zodat conversie naar www.ruimtelijkeplannen.nl kan plaatsvinden;

2021:

- 1 januari: van start met omgevingsplan van rechtswege;
- voorbereiden omgevingsplan gebaseerd op de Omgevingswet;

2022:

- participatie en inspraak op concept-omgevingsplan;
- medio 2022 inwerkingtreding omgevingsplan gebaseerd op de Omgevingswet.

4.3. Omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning is een instrument voor de toetsing vooraf van bepaalde activiteiten met gevolgen voor de fysieke leefomgeving. Het huidige model van de Wabo is hierbij het uitgangspunt.

Op grond van de Crisis- en herstelwet voert Haarlemmermeer geen bouwtechnische toets uit bij bouwwerken die aan de achterkant vergunningsvrij zijn (nota 2012.0018577). Tevens heeft Haarlemmermeer de flitsvergunning ingevoerd (raadsbrief DV/ML/151026), waarbij een aanvrager snel een vergunning krijgt. Met de invoering van de digitale vergunning via het in huis gemaakte systeem ProNova worden vergunning digitaal (en daarmee nog sneller) afgedaan en verzonden (raadsbrief X2016.35420).

4.3.1. Wijzigingen ten opzichte van huidige vergunning

De omgevingsvergunning onder de Omgevingswet wordt, anders dan onder de Wabo, opgeknipt in een technische vergunning en een ruimtelijke vergunning. De aanvraag technische vergunning wordt getoetst aan het (landelijke) Besluit bouwwerken leefomgeving (de opvolger van het Bouwbesluit en één van de vier Algemene Maatregelen van Bestuur). De ruimtelijke vergunning wordt getoetst aan het omgevingsplan. De gemeenteraad kan zelf bepalen welke bouwwerken toegestaan zijn op grond van het omgevingsplan en waarvoor de ruimtelijke vergunning dus niet nodig is.

Een andere belangrijke wijziging is dat naar verwachting vaker dan nu de reguliere procedure (8 weken) van toepassing zal zijn. Onder de huidige Crisis- en Herstelwet is de beslistermijn voor bepaalde aanvragen al 8 weken, maar voor de resterende aanvragen geldt de termijn van 26 weken.

Onder de Omgevingswet zal, voor activiteiten waarvoor dat geldt, sneller duidelijk worden of een vergunning al dan niet wordt verleend. De wetgever gaat ervan uit dat voordat een aanvraag wordt ingediend er door de aanvrager participatie en overleg met derden heeft plaatsgevonden en dat er vooroverleg heeft plaatsgevonden tussen de aanvrager en de gemeente. Zowel het creëren van draagvlak door de aanvrager als het vooroverleg met de gemeente zijn niet wettelijk geregeld en dus vormvrij. Tegenover de 8 weken staat vervolgens wel dat vergunningen niet meer van rechtswege kunnen ontstaan.

Onze ambities is dat ongeacht het uitstel van de wet conform de oorspronkelijke planning per 1 juli 2019 op alle aanvragen binnen 8 weken digitaal een besluit kan worden genomen. Dit betekent dat het vergunningverleningsproces efficiënt moet worden ingericht.

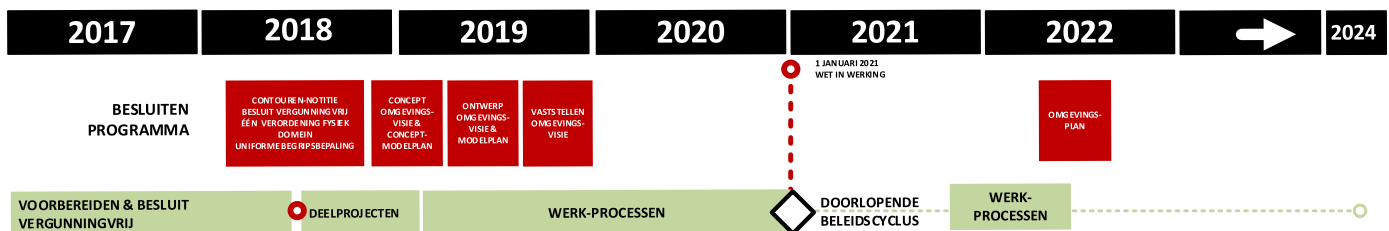
4.3.2. Omgevingswet: meer vergunningvrij

Met de Omgevingswet worden meer situaties vergunningvrij. Dat ziet op de volgende aspecten:

- a. in een omgevingsplan kan worden aangegeven welke activiteiten toegestaan zijn. De gemeenteraad kan vervolgens bepalen dat er voor die activiteiten geen vergunning meer nodig is (omdat het omgevingsplan dit al reguleert);
- b. onder het huidige recht zijn sommige milieu-inrichtingen door één klein deel van de inrichting als geheel vergunningplichtig. Straks is alleen dat kleine deel vergunningplichtig (bijvoorbeeld een technische installatie);
- c. door een verschuiving naar algemene regels (bijvoorbeeld in beperkingengebieden van rijkswegen zal het aantal vergunningen dalen omdat er algemene regels voor komen);
- d. door maatwerkregels in een bepaald gebied ("liever maatwerk in enkele gevallen, dan vergunningplicht voor allen", aldus de wetgever).

4.3.3. Mijlpalen en werkzaamheden

ROUTEKAART VERGUNNINGEN

2017:

- experimenteren: vooruitlopend op de Omgevingswet de aanvrager overleg laten plegen met zijn burens bij een aanvraag omgevingsvergunning (nota Burenakkoord, 2017.0018243);
- leansessies huidige werkprocessen;
- aanvraagproces digitaal inrichten conform huidige wetgeving, om zo reeds digitaal te kunnen werken en straks "slechts" de wetswijziging door te voeren;
- pilot om ketensamenwerking te optimaliseren: pilot "Steigers in de Ringvaart" (zie paragraaf 4.1).

2018:

- digitaal vergunnen verder uitrollen, tevens voorbereiden voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude;
- invoering burenakkoord voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude per 1 januari 2018;
- mandaten en processen met de ketenpartners vormgeven (bijvoorbeeld de Omgevingsdienst);
- vooroverleg en Ondernemersplein vormgeven conform bedoeling Omgevingswet (voor de initiatieven en aanvragen uit Haarlemmerliede en Spaarnwoude bekijken we dit met de Omgevingsdienst IJmond);
- gevolgen voor (naar verwachting meer) handhaving en toezicht zijn inzichtelijk;
- Wet kwaliteitsborging per 1 januari 2019¹ implementeren (deze wet loopt vooruit op de Omgevingswet);

2019:

- interne werkprocessen op orde (werkinstructies, formats van brieven, trainingen);
- voorlichtingsmateriaal en website klaar;
- 1 juli 2019: binnen 8 weken een digitaal besluit kunnen nemen op een aanvraag.

2022:

- interne werkprocessen op orde (werkinstructies, formats van brieven, trainingen);
- voorlichtingsmateriaal en website klaar;
- zomer 2022: vergunningsprocessen afgestemd op vastgestelde omgevingsplan.

¹ 1 januari 2019 is de huidige verwachte datum van inwerkingtreding, deze kan nog opschuiven

4.4. Ondersteuning door Digitaal Stelsel Omgevingswet

Digitalisering is een onlosmakelijk onderdeel van de (invoering van de) Omgevingswet. Zonder goede digitale ondersteuning zullen de voordelen van de Omgevingswet voor inwoners en ondernemers minder groot zijn. Een Omgevingswet met goede digitale ondersteuning draagt bij aan de doelstelling om te komen tot vermindering van de administratieve lasten voor inwoners en ondernemers. Op dit moment beschikken niet alle domeinen in de fysieke leefomgeving over gegevens met een vastgestelde bruikbaarheid of bestendigheid. De kernopgave van de inzet van digitalisering is:

- raadpleegbaarheid van data samenhangend met de fysieke leefomgeving op elk gewenst moment door iedereen;
- digitalisering van het vergunningverleningsproces.

De digitalisering wordt op landelijk niveau stapsgewijs ontwikkeld en kent een lange horizon (ontwikkeling tot 2024). In het Bestuursakkoord tussen rijk, VNG, IPO en de Unie van Waterschappen van 2015 is afgesproken dat partijen de ambitie delen om in 2024 alle relevante beschikbare informatie, zowel over de van toepassing zijnde wet- en regelgeving als de gegevens over de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse, met één klik op de kaart beschikbaar te hebben en begrijpelijk te tonen. De hiervoor benodigde digitale voorzieningen worden vormgegeven in een samenhangend stelsel; het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Als stap op weg hier naar toe is door de genoemde partijen als doelstelling geformuleerd om bij de inwerkingtreding van de wet digitaal met de Omgevingswet te werken, waarbij het huidige dienstverleningsniveau gehandhaafd blijft. De minister zet zich ervoor in om vóór de inwerkingtreding van de wet onderdelen te laten testen in de praktijk. Daardoor kunnen de gebruikers 'oefenen' met het DSO. Wat het uitstel van de wet precies betekent voor de invoeringsdatum van het DSO, is op dit moment (november 2017) nog niet geheel duidelijk. Wij volgen de landelijke berichtgeving op dit punt nauwgezet.

De afgelopen jaren is in Haarlemmermeer reeds hard gewerkt aan een aantal belangrijke bouwstenen die ook onder de Omgevingswet van belang zijn. Bijvoorbeeld het in gebruik nemen van een aantal basisregistraties, de vernieuwing van een aantal gemeentelijke informatiesystemen en de aansluiting op landelijke portalen en websites. Hiernaast gaat het om randvoorwaardelijke zaken als het invoeren van zaakgericht werken, digitaal werken en de kwaliteit en ontsluiting van (geo-)informatie. Deze zaken worden bij elkaar gebracht en tijdig afgerond richting 1 januari 2021. Daarmee is er qua ICT voor de Omgevingswet een basisniveau gereed. In het Plan van Aanpak hebben wij aangegeven, dat bij de invoering van de wet dit basisniveau gereed moet zijn. Vervolgens wordt conform de landelijke ontwikkelingen en in navolging in het landelijke tempo gewerkt aan de stapsgewijze realisatie van een Digitaal Stelsel Omgevingswet in 2024, waarbij alle processen en producten in dit domein volwaardig digitaal ondersteund worden.

4.4.1 Basisniveau met instandhouding van de huidige dienstverlening

Onder basisniveau verstaan we het handhaven van het huidige niveau van dienstverlening.

Op dit moment is er ook digitale ondersteuning voor inwoners, ondernemers en overheden als er initiatieven zijn die een relatie hebben met de vigerende ruimtelijke wetgeving.

Om dit dienstverleningsniveau te handhaven onder de nieuwe Omgevingswet:

1. is het noodzakelijk om de drie landelijk bestaande voorzieningen (ruimtelijkeplannen.nl, AIM en OLO) te integreren en te laten functioneren als één loket. Dit betekent dat een gebruiker straks op een kaart kan klikken en kan zien welke regels gelden voor die locatie;
2. om te kunnen klikken en tonen welke regels gelden, worden omgevingsdocumenten en (de)centrale regels digitaal beschikbaar en ontsloten;
3. ook kan er een digitale check op vergunning- en meldingplichten worden gedaan. Omdat in de Omgevingswet meerdere wetten worden geïntegreerd, wordt ook van de aanvragen en meldingen verwacht dat deze de

breedte van de nieuwe wet ondersteunen (dus één aanvraag voor alle activiteiten in plaats van voor elke activiteit een aparte aanvraag).

In Haarlemmermeer is een agenda vastgesteld, die richting geeft om in te kunnen spelen op toekomstige veranderingen in de digitale dienstverlening en om de IT-gevolgen van grote transitie zoals het omgevingsrecht, in goede banen te leiden (raadsvoorstel “Verbetering digitale dienstverlening en IT-innovatie”, 2017.0018231). Onze prioriteit is, ervoor zorgen dat wij per 1 januari 2021 (of zoveel eerder dat het rijk gereed is) aangesloten zijn op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet. Dit vraagt van ons dat wij de benodigde gegevens tijdig hebben aangeleverd en dat wij in staat zijn om alle vragen, aanvragen en meldingen die vanuit het Digitaal Stelsel Omgevingswet ontvangen worden digitaal af te handelen, waar nodig in samenwerking met onze ketenpartners.

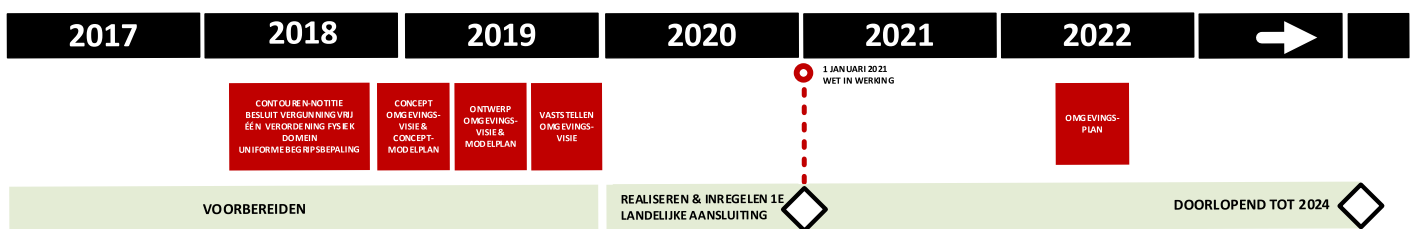
Er komt van rijkswege nog duidelijkheid op welke onderdelen er aansluiting dient te zijn met het DSO op welk moment. Het gaat in elk geval om drie hoofdzaken:

1. het leveren van gegevens aan de nieuwe landelijke ‘Informatiehuizen’ (grotendeels op basis van kaartgebonden informatie);
2. het realiseren van koppelingen zodat initiatieven, aanvragen en meldingen vanuit het DSO kunnen worden ontvangen en teruggekoppeld;
3. het realiseren van koppelingen met ketenpartners, als waterschap en provincie.

4.4.2 De mijlpalen en werkzaamheden

ROUTEKAART DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET

OMGEVINGSVISIE

2017:

- nauwgezet volgen landelijke ontwikkelingen Digitaal Stelsel Omgevingswet;
- pilots uitvoeren waar een ICT-component aan zit (bijvoorbeeld pilot Steigers in de Ringvaart);
- uitwerken DSO-functionaliteiten in relatie tot Omgevingsvisie, Omgevingsplan en omgevingsvergunning;
- managen doorwerking van andere ICT-ontwikkelingen binnen de gemeente op effect op DSO;

2018 en 2019:

- inzichtelijk maken welke gevolgen het Digitaal Stelsel Omgevingswet heeft voor Haarlemmermeer (impactanalyse) en wat er gerealiseerd moet worden;
- vervolg bijdragen aan pilots waar een ICT-component aan zit;

- vervolg uitwerken DSO-functionaliteiten in relatie tot Omgevingsvisie, Omgevingsplan en omgevingsvergunning;
- aansluiting houden op landelijke ontwikkelingen en ketenpartners;

2020 en 2021:

- een jaar voor invoering zijn de specificaties voor de invoering beschikbaar. Realisatie en implementatie functionaliteiten (afhankelijk van wanneer deze landelijk vanuit het DSO beschikbaar worden gesteld);
- een half jaar voor invoering is het DSO landelijk gereed;
- inrichten, opleiden en oefenen processen en medewerkers richting 1 januari 2021;
- 1 januari 2021: live gaan
- nazorg op de aansluiting per 1 januari 2021;
- plannen en uitvoeren van de vervolgstappen inzake de aansluiting. Dit loopt door tot 2024.

4.5 Cultuur- en organisatieverandering: een nieuwe wet is niet genoeg

Memorie van Toelichting: *“De kwaliteit van de fysieke leefomgeving wordt niet alleen bepaald door wet- en regelgeving. De bestuurlijke cultuur, de kennis en kunde van bestuurders, ambtenaren en initiatiefnemers zijn minstens zo belangrijk. De Omgevingswet poogt een impuls te geven aan bestuurlijke en ambtelijke processen en samenwerking. Concreet gaat het erom dat bestuurders en ambtenaren de wil hebben om de fysieke leefomgeving integraal te benaderen, dat zij geen risicomijdend gedrag tonen, ruimte laten voor privaat initiatief, de participatieve aanpak toepassen en zorgen voor voldoende kennis en vaardigheden en een toereikende uitvoeringsorganisatie.”*

De verandering die de Omgevingswet met zich mee brengt, is omvangrijker dan ‘alleen’ de stelstelherziening en het goed inzetten van de juridische kerninstrumenten. De bedoeling van de Omgevingswet past bij verandering / ontwikkeling die de overheid nastreeft om steeds meer lokaal (gebiedsgericht), participatief, integraal en vanuit de leefwereld te opereren en oog te hebben voor waar maatwerk nodig is. De Omgevingswet beoogt meer ruimte te bieden voor initiatieven vanuit de samenleving en vraagt gemeenten om daarbij (meer) een actief uitnodigende en faciliterende rol te vervullen. Voor een hoogwaardige gebiedsontwikkeling is het daarbij aanvullend nodig om (proces-)regie te voeren en (ambtelijke) expertise in te zetten om initiatieven volgroeid te maken, elementen toe te voegen die het initiatief aantrekkelijker maken voor de omgeving / samenleving en te zoeken naar combinaties van initiatieven.

Juist om deze verandering te richten en de waarde voor de samenleving voorop te stellen, is in Haarlemmermeer in 2014 de organisatiekoers gelanceerd onder de noemer ‘Werken vanuit de bedoeling’. De implementatie van de Omgevingswet zal in de praktijk van het fysieke domein een nadere invulling geven aan de organisatiekoers onder de noemer ‘Werken vanuit de bedoeling’, met specifieke aandacht voor integraal werken. Met dit koersdocument Omgevingswet nemen we hierin het voortouw.

De impact van de wet en koers op de ambtelijke professionaliteit zijn divers. Voor vergunningverleners betekent het iets anders dan voor bestemmingsplanjuristen en voor de beleidsmedewerkers en projectmanagers iets anders dan voor de medewerkers van het Ondernemingsplein. In de aanpak van de komende jaren maken we dit zo concreet mogelijk aan de hand van een drietrap: (1) wat blijft gelijk, (2) wat verandert er als gevolg van de wet, (3) wat verandert er als gevolg van de bestuurlijke keuzes vanuit de ruimte die de wet laat. Werken volgens de Omgevingswet vraagt in ieder geval om verstrekkende integraliteit (zowel in de planvorming, als bij de besluitvorming, als in de uitvoering) en samenwerking, zowel intern (tussen clusters) als naar de andere overheden en (keten)partners.

Globaal gezien zien we de volgende verandering in de processen van (1) gebiedsontwikkeling en beleidsvorming; (2) initiatiefbehandeling en vergunningverlening; en (3) handhaving en toezicht. De typeringen zijn hierna bewust scherp aangezet om de verandering inzichtelijk te maken. In de praktijk is nuancering zichtbaar.

Tabel: Typering van de verandering binnen de verschillende processen

	Van nu (soms):	Naar meer:
Gebiedsontwikkeling en beleidsvorming	Aanbod-gestuurd, burgerparticipatie als 'sluitstuk', gebiedsontwikkeling als project, verticale verhoudingen, sectorale beleidsvorming van 'binnen naar buiten', inhoudelijke regie (beleidsmatig en planologisch).	Vraag-gestuurd, continue overheidsparticipatie, gebiedsontwikkeling als proces, horizontale verhoudingen, integrale gebiedsontwikkeling van 'buiten naar binnen', procesregie (beleidsmatig en planologisch) waarbij belanghebbenden zich vroegtijdig betrokken voelen bij besluiten.
Initiatiefbehandeling en Vergunningverlening	Regels en normen zijn dominant. Initiatiefnemers ervaren 'muren', beperkende kaders en (voor)behoud ('nee tenzij'). Verkokering, monodisciplinaire aanpak, lange doorlooptijden. Te weinig samenwerkende en verbonden overheden	De 'bedoeling' staat voorop. Initiatiefnemers ervaren ruimte. Basishouding is 'mogelijk maken' ('ja mits) vanuit een open en oplossingsgerichte houding. Grotere verantwoordelijkheden omdat de versnelling van procedures vraagt om ruimere mandaten. Alle belangen worden in samenhang afgewogen (integraal) met snelle en efficiënte procedures op basis van digitale processen (ondersteund door Digitaal Stelsel Omgevingswet).

		Inwoners, ondernemers en belanghebbenden hebben te maken met 1 overheid (zaakgerichtheid en ketensamenwerking).
Handhaving en toezicht	Toezicht houden en handhaven op een correcte uitvoering van de verstrekte vergunning	Handhaven op een correcte invulling van de grotere vergunningsvrijheid

Deze veranderingen en de hiermee olopende professionele ontwikkeling is een continu proces dat gisteren is begonnen en doorloopt tot na de invoering van de Omgevingswet. Het stimuleren, sturen en faciliteren van deze verandering is een samenspel van het management, programma, bedrijfsvoeringclusters en (niet in de laatste plaats) de medewerkers zelf. Het HRM-beleid faciliteert deze processen door inzet op strategisch personeelsmanagement, opleiding, training en zo nodig mobiliteitstrajecten. De doorlooptijd van deze verandering is: 2017 tot 2022 met accent op 2020.

4.5.1 Impact op organisatie-inrichting

Wanneer een goede inbedding van de Omgevingswet ook betekent dat we aanpassingen door moeten voeren in de organisatiestructuur, zal dat niet het startpunt zijn maar het sluitstuk van een proces. Ze zijn dan gebaseerd op plannen en (herontworpen) werkprocessen die in en vanuit de organisatie zijn opgebouwd, waarop veel afstemming is gezocht, en die een startpunt kennen bij de inhoud en de opgaven waar we voor staan. Zo houden we focus op de kwaliteit van het werk en de inhoudelijke (maatschappelijke) doelen.

Kortgezegd is het uitgangspunt dat de inhoudelijke opgave leidend is voor de inrichting van de (digitale) werkprocessen en dat deze weer leidend zijn voor de organisatiestructuur.

Het is zeker dat (de richtlijnen van) de Omgevingswet vragen om aanpassing van een aantal werkprocessen. Denk bijvoorbeeld aan het zwaardere toets-accent dat het vooroverleg met een initiatiefnemer krijgt gezien de verkorting van de vergunningsprocedure, de kwaliteitsbewaking van de digitale informatievoorziening, het vervallen van het actualiseren van bestemmingsplannen en de invoering van de beleidscyclus, de monitoring van de omgevingswaarden en de veranderende rol voor handhaving en toezicht. De bedrijfsvoeringclusters (HRM, Info+, Financiën) ondersteunen en faciliteren het proces om te komen tot adequate werkprocessen, organisatiestructuur en functies.

4.5.2. Voorbereidende werkzaamheden

Op dit moment zijn we bezig met vier pijlers vanuit organisatieontwikkeling. Alles in het licht om met het management en de medewerkers te werken aan bewustwording rond de impact van de invoering van de Omgevingswet. Welke invloed gaat het hebben op de werkprocessen en functies en wat vraagt dit van de organisatie?

Hieronder een korte toelichting op deze vier pijlers:

Impactanalyse: waar heeft de Omgevingswet impact? En in welke mate? Welke invloed heeft dit op de werkprocessen? Waar komen nieuwe functies en taken? Waar verdwijnen functies? Het doel van de impactanalyse is om met management en medewerkers te werken aan een gedeeld beeld over de mate van impact binnen de organisatie. Kortom: wat hebben we waar te doen? Op basis hiervan kunnen strategische keuzen worden gemaakt;

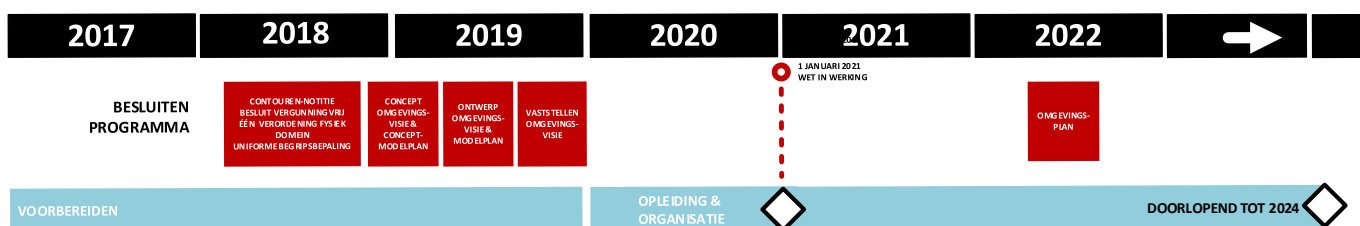
Strategisch Personeelsmanagement: los van de Omgevingswet worden er strategische personeelsmanagement sessies gehouden, met onder andere ook de clusters voor wie de Omgevingswet een grote invloed heeft. Hierin wordt er samen met het managementteam gekeken naar: hoeveel en welke medewerkers heb je waar zitten en hoe gaat dat er in de toekomst eruit zien? Welke competenties, houding en gedrag vraagt de Omgevingswet van medewerkers? Vanuit deze sessies krijgen we als organisatie steeds meer grip op waar we als organisatie op moeten richten, investeren en verbeteren. Tot slot geeft het ook input voor het leren & opleiden, welke kennis, houding en gedrag moeten we faciliteren en waar de impact het grootste is voor de medewerkers;

Veranderen door te leren van de pilots: in de kern is de Omgevingswet een stelselherziening en een cultuurverschuiving ('Ja, mits'-houding, integrale afstemming en investeren in participatietrajecten). Hierachter schuilt een groot leerproces waarin ook de veranderende rol van de overheid invloed heeft. We willen het leren van de pilots vergroten door 'het geleerde' te faciliteren naar andere onderdelen binnen de organisatie. Welke obstakels komen we tegen binnen en buiten de organisatie? Hoe kunnen we de zaken die goed gewerkt hebben, breder in toekomstige projecten en initiatieven terug laten komen?

Ontwikkelen van trainingen en game over de Omgevingswet: we gaan in-company trainingen organiseren en ook zijn we bezig om aan de hand van een serious game een bredere doelgroep binnen de organisatie kennis te laten maken met de Omgevingswet. Deze game, die door andere grote gemeenten al gebruikt wordt, bevat bewustwordingselementen, maar ook feiten en inhoudelijke aspecten. Ook geeft het diverse dilemma's weer op basis van casuïstiek. Het interactieve element in deze game maakt dat we met de organisatie heel gericht en actief inhoudelijke sessies kunnen organiseren.

4.5.3. Mijlpalen en werkzaamheden

ROUTEKAART CULTUUR EN ORGANISATIE

- (her-)ontwerpen van nieuwe werkprocessen en functies door programmteam, management en medewerkers, ondersteund door HRM, Info+ en Financiën;
- analyseren wat logische werkverbanden en structuren zijn i.o.m. het lijnmanagement;
- voorstel voor vernieuwing organisatiestructuur.

5 Onderweg naar een vernieuwde fysieke leefomgeving

5.1 Wat staat ons te doen, inclusief planning

De ontwerp-invoeringswet spreekt over een overgangsfase tot 2024 voor de omgevingsvisie en 2029 voor het omgevingsplan ná inwerkingtreding van de Omgevingswet. De omgevingsvisie en het omgevingsplan hoeven dus niet in 2021 klaar te zijn, maar vanwege de vorming van de nieuwe gemeente kiezen we daar voor de omgevingsvisie wél voor. De periode voor het omgevingsplan is langer omdat de omgevingsvisie input oplevert voor het omgevingsplan.

Wat willen we klaar hebben als de wet in werking treedt?

- digitale dienstverlening met een goed werkende koppeling op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet;
- meer vergunningsvrijheid in beheergebieden (bijvoorbeeld woonwijken) en heldere kaders voor vergunningsplicht in ontwikkelgebieden;
- de omgevingsvisie met een integrale schets voor de lange termijnontwikkeling en een gedifferentieerde sturingsfilosofie per gebied en thema;
- heldere juridische kaders voor initiatieven in de fysieke leefomgeving, waarbij we streven naar deregulering en maatwerk;
- een goed voorbereide organisatie met de basis-ICT op orde, nieuw ingerichte werkprocessen en ambtenaren die werken vanuit een houding om zaken mogelijk te maken (van Nee, tenzij naar Ja, mits).

De routekaart Invoering Omgevingswet (zie pagina 7) geeft een globaal overzicht van de te volgen route. Omdat de regelgeving van het rijk nog in beweging is (de AMvB's en uitvoeringsregels moeten nog worden vastgesteld), geeft deze routekaart een eerste indicatie van de stappen die genomen moeten worden tot 2024. Gaandeweg zal de routekaart worden verfijnd en aangepast. De aanpak kent procesmatige en projectmatige stappen. Tijdens het proces opgedane ervaringen leiden wellicht tot nieuwe manieren van aanpak en daardoor tot aanpassing van de route. De gemeenteraden van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude zullen regelmatig (twee maal per jaar) op de hoogte worden gehouden van de voortgang.

Er zijn in de routekaart zes deelsporen in de tijd gezet. Vier van de deelsporen betreffen Omgevingswet-instrumenten (omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsvergunning en Digitaal Stelsel Omgevingswet). Daarnaast is de route voor Cultuur & Organisatie en voor Participatie geschetst.

De instrumenten:

1. Omgevingsvisie

De omgevingsvisie zal voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet door de nieuwe gemeenteraad worden vastgesteld. Om tot een omgevingsvisie te komen, zal eerst een contourennotitie door de gemeenteraden worden vastgesteld (2018), gevolgd door een ontwerp omgevingsvisie (2019) en de definitieve omgevingsvisie (2019) die beide door de nieuwe gemeenteraad worden vastgesteld;

2. Omgevingsplan

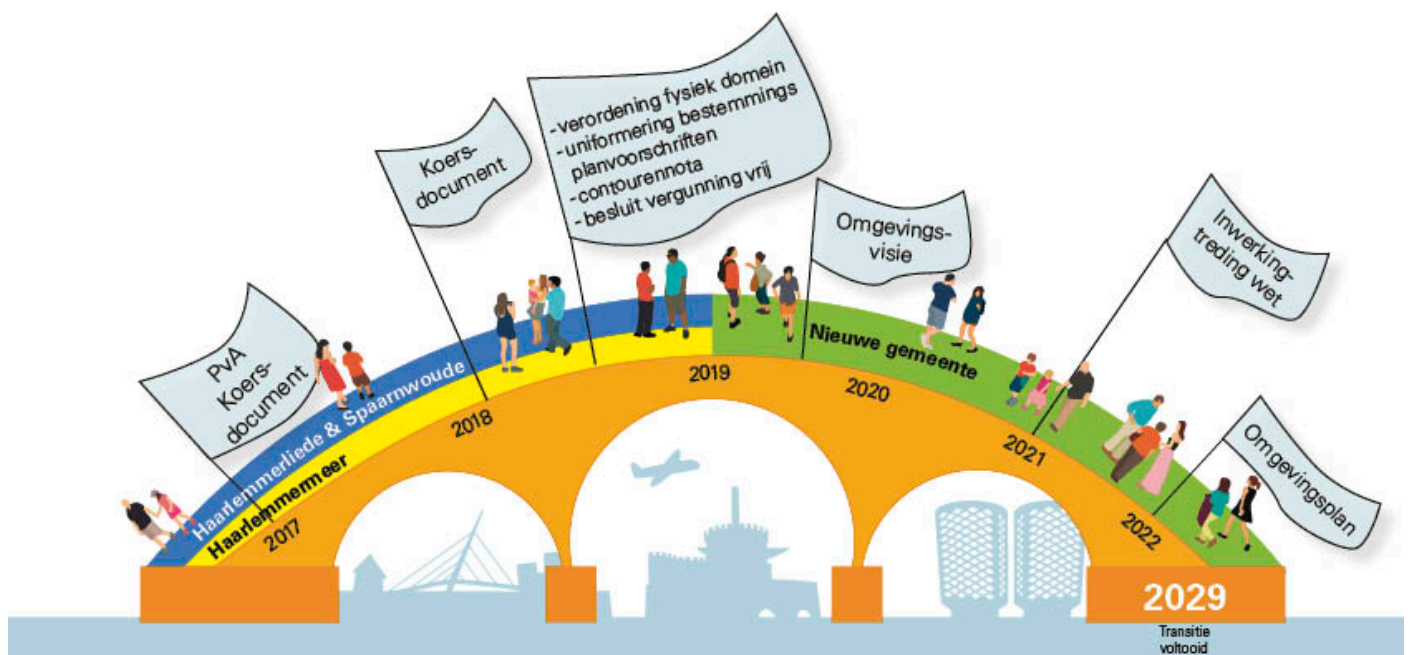
Het Omgevingsplan wordt vastgesteld door de nieuwe gemeenteraad in 2022. Per 1 januari 2021 geldt een omgevingsplan van rechtswege (de bestaande bestemmingsplannen zullen tezamen het nieuwe omgevingsplan vormen). Het model-omgevingsplan Haarlemmermeer (blauwdruk) zal worden vastgesteld in 2019. Dat model kan gebruikt worden om, daar waar wenselijk, een (deel-)omgevingsplan op te stellen;

3. Omgevingsvergunningen

Voor de omgevingsvergunningen zal in de zomer van 2018 raadsbesluit genomen worden over vergunningsvrijheid. Het besluit geeft aan voor welke activiteiten in Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude geen vergunning meer hoeft te worden aangevraagd.

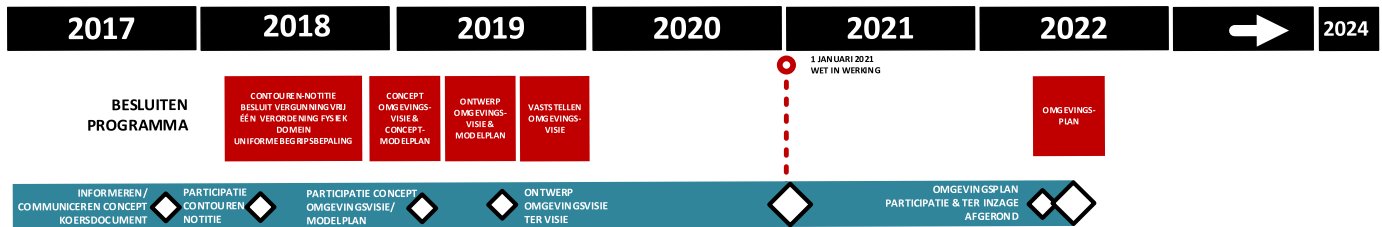
De ontwikkelingen ten aanzien van het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet lopen door tot 2024. Dat is het moment waarop het rijk nu aangeeft de digitale koppeling tussen rijk en ketenpartners op digitaal gebied te kunnen realiseren en afronden. De gemeente is daarbij dus afhankelijk van de planning van het rijk.

De onderwerpen Cultuur & Organisatie en Participatie volgen de planningen van de bovengenoemde instrumenten.

5.2 Participatie- en communicatietraject van Koersdocument

ROUTEKAART PARTICIPATIE & TER INZAGE

Op 6 juni 2017 is het ontwerp-koersdocument vastgesteld in de gezamenlijke collegevergadering van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Op donderdag 15 juni 2017 heeft een informatieve raadsbijeenkomst plaatsgevonden, waarin de beide gemeenteraden zijn geïnformeerd over het ontwerp-koersdocument en het participatie- en communicatietraject dat zou gaan starten.

Het participatie- en communicatietraject liep van maandag 3 juli 2017 tot en met vrijdag 22 september 2017. Op 10 juli 2017 is een informatieavond georganiseerd voor belangstellenden uit Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Tevens hebben wij een gesprek georganiseerd met initiatiefnemers (aannemers, ontwikkelaars, architecten) uit beide gemeenten over de Omgevingswet en het ontwerp-koersdocument. Omdat de belangstelling hiervoor achterbleef, is deze bijeenkomst geannuleerd. In de bijlage vindt u een uitgebreide beschrijving van het informatie- en participatietraject van het Koersdocument. Tevens hebben wij per ingediende zienswijze verantwoord op welke wijze de inbreng een plaats heeft gekregen of verwerkt is in het Koersdocument. Alle participanten zullen schriftelijke geïnformeerd worden over onze reactie op hun zienswijze en over de besluitvorming.

Na de vaststelling van het definitieve Koersdocument zal een communicatietraject gestart worden. Het accent zal liggen op het informeren van inwoners, ondernemers, dorps- en wijkraden en maatschappelijke organisaties over de veranderingen en nieuwe mogelijkheden die de Omgevingswet met zich meebrengt. Het definitieve Koersdocument en de keuzes die wij maken staan daarbij centraal. Ook wordt ingegaan op het vervolgtraject (met name de contourennota en omgevingsvisie en de participatie die daarover mogelijk is).

Nieuws, stand van zaken en documenten van de besluitvorming worden op de website gepubliceerd.

5.3 Financiën

De vraag wat de financiële effecten zijn van de invoering van de Omgevingswet op de gemeentelijke begroting, is nog niet te beantwoorden. Deze effecten kunnen namelijk nog sterk beïnvloed worden door de komende aanvullingsbesluiten, de omgevingsregeling en het invoeringsbesluit. Het door de VNG en Deloitte ontwikkelde financiële model dat poogt de kosten van invoering, exploitatie en frictiekosten in beeld te brengen, kan mede daardoor ook nog niet de gewenste helderheid brengen.

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft toegezegd dat voor de inwerkingtreding van de wet alle onderdelen van de nieuwe regelgeving op financiële effecten onderzocht zijn. Bovendien is afgesproken met de bestuurlijke koepels dat in ieder geval een half jaar voor inwerkingtreding van de Omgevingswet alle financiële consequenties van de

gehele stelselherziening integraal samenhangend in beeld worden gebracht (zie haar beantwoording van vragen van de Eerste Kamer op 17 maart 2017).

Ons uitgangspunt op de langere termijn is het principe oud voor nieuw. In de verwachting dat de Omgevingswet verschuivingen te weeg gaat brengen in de begroting, zal binnen de financiële kaders gestreefd worden naar evenwicht. Primair zullen de lasten op hetzelfde niveau blijven. Op de korte termijn is dit echter moeilijk realiseerbaar gezien de aanpassingen die gedaan moeten worden in meerdere werkprocessen en de investeringen in het Digitale Stelsel Omgevingswet.

De implementatie van de Omgevingswet kost in elk geval tot 2022 capaciteit en geld: de inzet van de programmamanager, programmasecretaris, inzet specifieke expertise, communicatie, planning en voor opleiding en training. Uitgangspunt is dat de capaciteit voor de Programmaorganisatie uit de bestaande clusterbudgetten komt. Mede door de dynamische marktontwikkelingen in de gemeente en het herindelingsproces blijkt het voor sommige clusters moeilijk om medewerkers vrij te maken ten behoeve van het programma Omgevingswet.

De Voorjaarsnota 2017 kende derhalve een aanvraag voor het Digitale Stelsel Omgevingswet (€ 400.000 voor 2018, € 350.000 voor 2019) en voor de programma-werkzaamheden (€ 810.000 in 2018 en € 710.000 in 2019). Hiervan komt ten laste van het frictiekostenbudget 'fusie Haarlemmerliede en Spaarnwoude': € 40.000 (2018) en € 40.000 (2019).

Zoals aangegeven zal de Omgevingswet niet per 1 juli 2019 in werking treden, maar op 1 januari 2021. Het door de raad toegekende budget hoeft niet op voorhand verhoogd te worden, wel zullen sommige werkzaamheden opgeschoven worden naar 2020 en 2021. Dit maakt dat wij bij de Voorjaarsrapportage 2018 zullen voorstellen door middel van budgetoverhevelingen de budgetten over de jaarschijven 2018, 2019, 2020 en 2021 als volgt te verdelen:

Budget invoering Omgevingswet (bedragen in euro's)

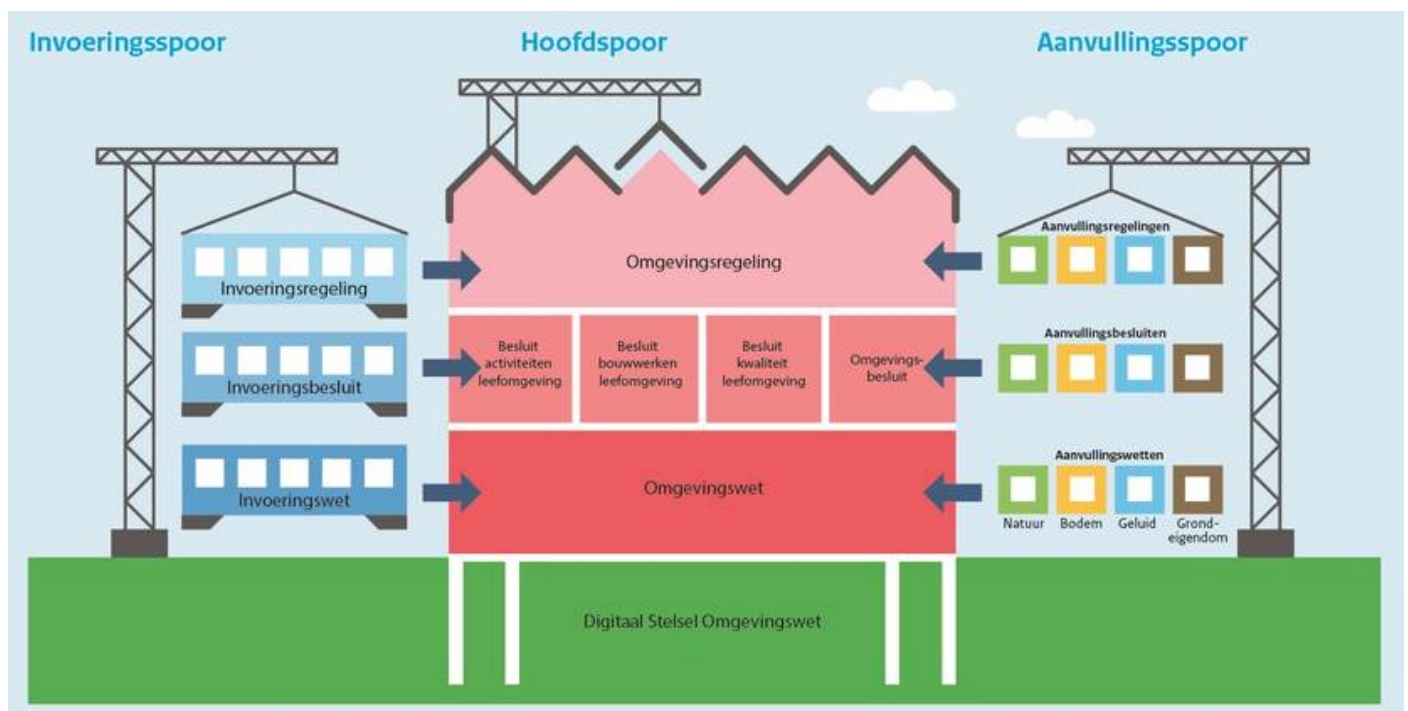
	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Huidige verdeling	810.000 + 165.000 (NJR2017)	710.000	0	0	uit reguliere begroting	1.685.000
Nieuwe verdeling	810.000	710.000	100.000	65.000	uit reguliere begroting	1.685.000
Dekking frictiebudget fusie	40.000	40.000	0	0	0	80.000

Budget invoering Digitaal Stelsel Omgevingswet (bedragen in euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Huidige verdeling	400.000	350.000	0	0	uit reguliere begroting	750.000
Nieuwe verdeling	150.000	200.000	350.000	50.000	uit reguliere begroting	750.000

5.4 Monitoring en voortgangsrapportages

Het wetgevingsproces rondom de Omgevingswet is een meerjarig en modulair proces. In 2016 is de Omgevingswet is aangenomen en gepubliceerd. Nu wordt gewerkt aan de vier AMvB's, de ministeriële regeling, de Invoeringswet en -regelgeving en Aanvullingswetten en -besluiten. Hierna is dit in een infographic van het ministerie weergegeven.

Uiteraard volgen wij de ontwikkelingen op het wetgevingsproces nauwlettend. Aan de hand van de ontwikkelingen kan de koers en voortgang worden aangescherpt voor de volgende fase in het implementatieproces van Haarlemmermeer. De gemeenteraad wordt via periodieke voortgangsrapportages op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en de implicaties daarvoor voor ons implementatieproces.

5.5 De belangrijkste risico's

Deze paragraaf beschrijft de risico's die samenhangen met de start van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, nu voorzien op 1 januari 2021. De risico's zijn beschreven vanuit gemeentelijk perspectief en niet vanuit het perspectief van de initiatiefnemer, de inwoner of de ondernemer. Toch willen we daar kort bij stilstaan. Het grootste risico vanuit de samenleving beschouwd is naar onze mening dat er door het rijk te grote verwachtingen worden

geschapen rond de komst van de Omgevingswet. Het ministerie van I&M (Programmteam Aan de slag met de Omgevingswet) presenteert de Omgevingswet als een wet die veel initiatieven mogelijk gaat maken doordat de prohibatieve overheid een stap terugzet. De praktijk in Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude is dat we al gewend zijn vanuit een coöperatieve houding samen met initiatiefnemers te zoeken naar haalbare oplossingen. Belangenafwegingen moeten daarbij nu en in de toekomst altijd gemaakt worden. De vernieuwing die de Omgevingswet brengt, zit voor ons vooral in de integraliteit en digitalisering van de nieuwe kerninstrumenten.

Terug naar de risico-analyse van het gemeentelijke programma implementatie Omgevingswet. Deels gaat het om risico's die in handen van onszelf liggen en deels betreft het risico's waar het rijk op stuurt. De beïnvloedingsruimte van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude is daarbij relatief klein. Per onderstaand risico wordt aangegeven welke beheersmaatregel wordt voorgesteld.

1. De digitale processen niet klaar

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet:

- biedt integraal inzicht in wat wel of niet kan binnen de fysieke leefomgeving;
- zorgt dat (besluitvormings)processen sneller en beter voorspelbaar verlopen;
- ondersteunt burgers en bedrijven digitaal bij hun activiteiten, bijvoorbeeld bij een vergunningaanvraag;
- ondersteunt het bevoegd gezag bij de uitvoering van hun processen, bijvoorbeeld voor planvorming en vergunningverlening.

Als het Digitale Stelsel niet klaar is bij inwerkingtreding van de wet, dan wordt het fundament onder de Omgevingswet weggeslagen. Dit risico kan veroorzaakt worden door rijk én gemeente onafhankelijk van elkaar.

- a. De Omgevingswet kan pas in werking treden als er een goed werkend Digitaal Stelsel Omgevingswet is met één landelijk werkend loket. Eén van de grootste risico's voor de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021 is de uitblijvende duidelijkheid over wanneer het rijk de DSO-functionaliteit beschikbaar stelt en hoe deze eruit gaat zien. Het is voor gemeenten noodzakelijk dat tenminste anderhalf jaar voor invoering de werking van het systeem getest kan worden. In dit systeem zijn de functionaliteiten samengebracht van het huidige OmgevingsLoketOnline, Ruimtelijkeplannen.nl en de Activiteiten Internet Module. Ook moet tijdig helderheid worden verschaft over welke zaken centraal vanuit het rijk worden gerealiseerd en waar gemeenten zelf zorg voor moeten dragen.

Druk uitoefenen via lobby G32 en VNG op rijk om tijdig klaar te zijn met DSO.

- b. Haarlemmermeer is niet klaar met het digitaliseren van de benodigde data en heeft de onderliggende werkprocessen onvoldoende gestandaardiseerd.

Structureel capaciteit beschikbaar stellen om in de ontwikkel- en testfase de vraag vanuit de gebruiker voor de digitalisering goed te kunnen formuleren.

2. Werkprocessen Haarlemmermeer niet klaar voor invoering van de wet

De implementatie van het nieuwe Omgevingsstelsel vergt het aanpassen van de werkprocessen rond digitale datavoorziening, vergunningverlening, ruimtelijke ordening, het opstellen van een Omgevingsvisie en Omgevingsplan, nieuwe invulling van de relatie met de Omgevingsdienst, communicatie met de samenleving etc. Daarnaast wordt van

ambtenaren en bestuurders een andere houding gevraagd; grotere oplossingsgerichtheid, zoeken naar samenhang tussen verschillende beleidsaspecten en gedigitaliseerd werken. Indien de ambtelijke capaciteit voor de implementatie van de Omgevingswet onvoldoende is, dan bestaat de kans dat de gemeente niet klaar is bij de start van de wet.

Incidenteel kiezen voor capaciteitsuitbreiding (zie bijvoorbeeld Voorjaarsrapportage) en prioriteren van projecten en programma's.

3. Onzekerheid in het VTH-domein

In het domein van vergunningen, toezicht en handhaving verandert er veel. Niet alleen de Omgevingswet, maar ook de wet VTH en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen hebben inhoudelijke, organisatorische en ook personele consequenties. Het betekent hoe dan ook een verandering in het takenpakket van de gemeente en verschuiving in rolverdeling en takenpakket met de Omgevingsdienst.

besluitvorming voorbereiden door cluster Veiligheid en programma Omgevingswet die duidelijkheid verschaft over de wijze waarop Haarlemmermeer de rol- en taakverdeling met de Omgevingsdienst wil organiseren.

4. De effecten van de Omgevingswet op de gemeentefinanciën zijn groot

Welke effecten de invoering van de Omgevingswet op de financiële huishouding van gemeenten heeft, is nog onbekend. Het gaat zowel om de kosten en baten. De minister van Infrastructuur & Milieu heeft toegezegd dat een half jaar voor inwerkingtreding van de Omgevingswet alle financiële consequenties van de gehele stelselherziening integraal samenhangend in beeld worden gebracht.

Lobby vanuit de G32 en de VNG om spoedig inzicht te krijgen in de effecten en een oplossing te vinden voor de waarschijnlijke verzwaring van de gemeentelasten.

5. Claims door onduidelijkheid van overgangsrecht

Het overgangsrecht is nog niet uitgekristalliseerd. Zo is niet geregeld tot wanneer de oude planschaderegeling (voor bestemmingsplannen die onder de Wro zijn vastgesteld) nog geldt. Wat valt onder het nieuwe recht en wat onder het oude? In de overgangsfase naar het nieuwe Omgevingsstelsel (uiterlijk 2029 voor het Omgevingsplan) moeten twee verschillende systemen in stand worden gehouden. Het Digitale Stelsel Omgevingswet moet daarop ingericht zijn.

Lobby vanuit de G32 en de VNG om inzicht te krijgen in de uitleg van het overgangsrecht. De verwachting is dat de Invoeringswetgeving hierover helderheid zal verschaffen.

Bijlage: inbreng en onze reactie van participatietraject

Hoe is het participatietraject over het ontwerp-koersdocument vormgegeven?

Het participatietraject over het Koersdocument van de Omgevingswet bestond uit twee informatieve bijeenkomsten (3 juli en 10 juli 2017). Voor de bijeenkomst van 3 juli 2017 zijn via e-mail gericht diverse projectontwikkelaars en initiatiefnemers uitgenodigd. Met de projectontwikkelaars en initiatiefnemers wilden we in gesprek gaan over:

- welke mogelijkheden zien initiatiefnemers/aanvragers om draagvlak voor een initiatief te organiseren?;
- hoe zou de gemeente de participatie bij een initiatief of aanvraag kunnen beoordelen/toetsen?

Omdat het aantal belangstellenden achterbleef is op 29 juni 2017 een herinneringsmail uitgegaan naar de genodigden. Helaas bleef het, ook na een reminder, bij een drietal aanmeldingen. Zij zijn persoonlijk benaderd en in goed overleg is besloten om deze bijeenkomst te annuleren. Zij zijn voor de bijeenkomst van 10 juli 2017 uitgenodigd én hebben in een persoonlijk gesprek hun zienswijze kunnen toelichten. Deze reacties zijn opgenomen in onderstaande tabel.

De bijeenkomst van 10 juli 2017 was bedoeld voor eenieder die geïnteresseerd is in de Omgevingswet. Op 29 juni is hiervoor een uitnodiging met toelichting in de Informeer gepubliceerd en op 6 juli 2017 is een interview gepubliceerd met de programmamanager. Beiden in HC Nieuws en online. Daarnaast is de aankondiging op 22 juni 2017 verspreid via de gemeentelijke nieuwsbrieven aan de dorps- en wijkraden.

Wie waren betrokken?

De bijeenkomst van 10 juli 2017 trok 25 geïnteresseerden. Van deze geïnteresseerden vertegenwoordigden 9 personen een dorps- of wijkraad en waren 2 belangenverenigingen aanwezig. Verder waren er 4 ondernemers aanwezig en 10 inwoners. Na een presentatie over de Omgevingswet en het ontwerp-koersdocument hadden de aanwezigen de mogelijkheid om vragen te stellen aan de projectleiders van: omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsvergunning en digitaal stelsel Omgevingswet. Op de avond zelf en na afloop konden belangstellenden reageren op het ontwerp-koersdocument. Reageren was mogelijk tot 22 september 2017. Er zijn twee schriftelijke zienswijzen binnengekomen; de overige zienswijzen komen uit de bijeenkomst van 10 juli 2017.

Wat is met de zienswijzen gedaan?

In onderstaand schema treft u alle ingebrachte zienswijzen aan en onze reacties daarop.

Met de ontwikkelende marktpartijen met posities en projecten in Haarlemmermeer-West ("Parels aan de Ringvaart") is op 9 november 2017 een gesprek gehouden als mondelinge toelichting op hun zienswijze. Op 26 oktober 2017 heeft een soortgelijk gesprek plaatsgevonden met de voorzitter van Dorpsraad Badhoevedorp.

<u>Zienswijzen die betrekking hebben op het Koersdocument</u>	Reactie college	Verwerkt in het Koersdocument
<p>De rode draad van de informatie- en participatieavond is inspraak en participatie. De centrale oproep is:</p> <p>Bepaal in gezamenlijkheid (inwoners/ondernemers en gemeente) de vorm, intensiteit en vroegtijdigheid van participatie en waarborg deze.</p>	<p>De wijze van participatie bij zowel de implementatie van de Omgevingswet (inclusief opstellen van omgevingsvisie en –plan) als bij het omgaan met initiatieven (inclusief draagvlak en participatie) zijn belangrijke aandachtspunten.</p> <p>Bij het koersdocument beschrijven we dit in een participatieparagraaf.</p> <p>Ook in de pilots is participatie een belangrijk element (Hoofddorp Centraal, Lisserbroek, Ringdijk)</p>	<p>Paragraaf 2.4 “Participatie” opgenomen.</p>
<p>Wijkraad doet oproep om de omgevingsvisie ook op wijkniveau te borgen</p>	<p>In het Koersdocument is opgenomen dat we waar mogelijk de opgaven op gebiedsniveau bepalen. Wij gaan het gesprek aan met de wijken hoe wij dit samen kunnen bewerkstelligen.</p>	<p>Paragraaf 4.1.1. “Uitgangspunten voor de omgevingsvisie”</p>
<p>Ontwikkelaar: gaan we straks meer ontwikkelen vanuit de lokale behoefte/toegevoegde waarde voor het gebied? En hoe moet de initiatiefnemer dan draagvlak creëren?</p>	<p>De wijze waarop een initiatiefnemer draagvlak kan creëren is primair een verantwoordelijkheid voor de initiatiefnemer en belanghebbenden. In het Koersdocument is in de paragraaf over Participatie aangegeven dit wordt geregeld bij een nog bekend te maken ministeriële regeling die de indieningsvereisten regelt: er worden straks regels gesteld over het bij de aanvraag verstrekken van gegevens over participatie van en overleg met derden.</p> <p>Op welke manier participatie moet gebeuren, is afhankelijk van de specifieke kenmerken van het project, de omgeving en de belanghebbenden. Overheden en initiatiefnemers moeten dus steeds aandacht hebben voor interactie en bewuste keuzes maken. Daar is geen blauwdruk voor, maar in Haarlemmermeer hebben we wel al behoorlijk wat ervaring.</p>	<p>Paragraaf 2.4 “Participatie”</p>
<p>Ontwikkende marktpartijen “Parels aan de Ringvaart” over de omgevingsvisie: voor het proces en de planning moet een concreet voorstel op hoofdlijnen worden opgenomen.</p>	<p>Dit is in het Koersdocument opgenomen. De voorbereidingen voor de visie starten met de contourennota (zomer 2018). De Omgevingsvisie zal in 2019 aan de raad van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer worden voorgelegd.</p>	<p>Paragraaf 4.1.1 “Uitgangspunten voor de omgevingsvisie” en paragraaf 4.3.1 “Mijlpalen en werkzaamheden”</p>
<p>Dorpsraad Badhoevedorp: wat wordt bedoeld met 'de kwaliteit van Haarlemmermeer versterken' en 'waarborgen voor kwaliteit als maatschappelijke doelstelling'? (uitgangspunt 1 en 2a). Laat deze termen terugkomen in het</p>	<p>De term 'kwaliteit' komt overeen met de doelstelling van de Omgevingswet. Het motto van de wet is: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'.</p>	<p>Paragraaf 2.1 gaat in op de verbeterdoelen van de Omgevingswet en hoe deze vertaald worden</p>

Koersdocument en koppel dit aan de toekomstige beleidsproducten.		naar de omgevingsvisie en het omgevingsplan.
--	--	--

<u>Zienswijzen die betrekking hebben op andere onderwerpen</u>		
Inwoner doet oproep: 1) laat licht ook onder omgevingswaarden vallen en 2) doe als gemeente bij aanbestedingsprojecten er alles aan om over tien jaar geluidsreductie te organiseren middels accu's.	<p>1. We beschouwen licht(hinder) nu ook al als te onderzoeken aspect in bestemmingsplannen. We gaan na hoe we dat in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan gaan doen.</p> <p>2. De transitie naar elektrisch en de daarvoor noodzakelijke ontwikkeling van een laadinfrastructuur is vooral een zaak van de markt. De gemeente stimuleert het elektrisch rijden en wil faciliterend zijn voor de realisatie van de laadinfrastructuur.</p>	
Inwoner: hoe past Schiphol met zijn regelgeving in het omgevingsplan?	<p>Voor het terrein van Schiphol geldt in de huidige situatie een bestemmingsplan, waarmee het juridisch planologisch kader is vastgelegd. In principe kan die bestaande planregeling één op één worden overgenomen in het nieuw op te stellen omgevingsplan. Een aantal wettelijke regelingen, zoals de Wet luchtvaart en het daarop gebaseerde Luchthavenindelingbesluit, gaat niet over in de Omgevingswet. Dat betekent dat naast de regels in het omgevingsplan nog steeds bijzondere regelingen zullen gelden.</p>	
Meerdere participanten hebben behoefte aan informatie over ontwikkelingen in de woonomgeving. Voorziet het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) daarin?	<p>Het Digitaal Stelsel Omgevingswet heeft hier (nog) geen specifieke voorziening voor, maar duidelijk is op voorhand wel dat de data in het DSO 'open' zijn. De verwachting is dat diverse partijen op basis hiervan appjes gaan ontwikkelen waarmee verschillende dingen kunnen worden gedaan. Het lijkt aannemelijk dat er ook appjes gaan komen die in de genoemde vraag voorzien.</p>	
Inwoner: vergunningsvrij is een goed idee, maar de vraag is wel wat dit voor de handhaving betekent. Denk goed na over wat je wel en niet vergunningsvrij maakt.	<p>Een aantal jaar geleden heeft de wetgever kleine bouwwerken en kleine uitbreidingen bij woningen vergunningsvrij gemaakt. Dit heeft niet tot veel meer handhaving geleid, eerder tot meer vragen omdat voor degenen die wilden uitbreiden onduidelijk was of het wel of niet vergunningsvrij was. We zullen dan ook goed nadenken over wat we vergunningsvrij maken zodat dit voor een ieder goed te begrijpen is.</p>	
Inwoner: hoe komt onder de Omgevingswet de belangenafweging tot stand en wie bepaalt welk belang het zwaarste weegt?	<p>Ambtelijk zal een voorstel voor een objectieve afweging van de belangen worden gedaan, die vervolgens aan het college wordt voorgelegd en waarbij – als besluitvorming niet is gedelegeerd aan het college - de gemeenteraad uiteindelijk besluit.</p> <p>In het participatieproces zijn wel alternatieve processen voor belangenafwegingen denkbaar, hier kunnen we mee experimenteren.</p>	
Inwoner: de Omgevingswet is een kans om het fysieke en sociale domein meer met elkaar te verbinden.	<p>Klopt, die kans zullen we proberen te benutten.</p>	
Inwoner: de gemeente moet open zijn en informatie verschaffen en	<p>In het algemeen kan gesteld worden dat de Omgevingswet ervoor gaat zorgen dat de informatie die bekend is, online beschikbaar is voor een ieder</p>	

niet de burger zelf de informatie laten verzamelen.	en wat dit betreft zal een aantal problemen in de huidige situatie opgelost worden.
Ondernemer: op een bedrijventerrein speelt al 30 jaar een bevoegdheidendiscussie, waar hij middenin zit. Provincie overruled gemeente bij vergunningverlening. Met de Omgevingswet in de hand zou er een betere afstemming moeten zijn tussen provincie en lokale overheid voor een goede belangenafweging.	De bevoegdheidendiscussie wordt niet opgelost met de komst van de Omgevingswet (Ow). De Ow vraagt wel om integraal beleid te maken voor het gehele fysieke domein. Dat impliceert ook een nauwere samenwerking tussen de verschillende bevoegde gezagen en waar mogelijk, beter afgestemd beleid.
Ondernemer: maak deel-omgevingsplannen en niet één groot omgevingsplan voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer. Eén plan geeft een inspraakperiode van vele jaren; het duurt veel te lang voordat er dan duidelijkheid is.	De Omgevingswet gaat uit van een gebiedsgerichte benadering. Daardoor is het mogelijk gebiedseigen omgevingsplannen te maken die uiteindelijk in het ene wettelijk verplichte omgevingsplan samenkomen.
Ondernemer: voorkom dat alles wordt dichtgetimmerd door middel van verordeningen en beleidsregels.	De Omgevingswet vraagt ook op gemeentelijk niveau om bundeling van regels in het Omgevingsplan. Daar hoort bij dat nut en noodzaak van regels (opnieuw) wordt beoordeeld.
Zorgpunt vanuit de Fietsbond: er moet eerder in een besluitvormingsproces met belangengroepen om tafel worden gegaan. Hoe eerder betrokkenheid wordt georganiseerd, hoe meer begrip er voor elkaar is en er rekening gehouden kan worden met alle belangen.	In een aantal projecten in het fysieke domein is hiermee ervaring opgedaan. Er zullen tevens een aantal pilots worden gemonitord, waarbij dit zorgpunt nadrukkelijk wordt meegenomen.
Dorpsraad: het kost dorpsraden soms veel inzet om een goede inhoudelijke reactie te geven op juridische documenten van de gemeente (denk hierbij aan bestemmingsplannen). In de gemeente Amsterdam wordt er budget vrijgemaakt om dorpsraden hierbij te ondersteunen.	De dorps- en wijkraden krijgen een subsidie voor de bestuurskosten. Daarnaast is er een (pilot) projectbudget beschikbaar voor meedenken met ruimtelijke plannen, dat momenteel bijvoorbeeld wordt gebruikt in Lisserbroek.
Wijkraad: participatie met en door dorps- en wijkraden: hoe krijgt dat handen en voeten met de Omgevingswet?	De samenwerkingsafspraken met de dorps- en wijkraden zijn in het halfjaarlijks overleg op 27 november 2017 vastgesteld. Per project/proces kan de dorps- of wijkraad maatwerkafspraken maken met de betreffende gebiedsmanager van de gemeente.
Dorpsraad Rijsenhout: de gemeente zou de vijf	De vijf punten van omgevingsmanagement zijn de punten van Strategische Omgevings- Management, zoals ze ook bij Integraal Projectmanagement

<p>uitgangspunten van het omgevingsmanagement (opgesteld door de minister van EZ) kunnen hanteren.</p>	<p>worden gebruikt door andere overheden. In zoverre zijn ze inderdaad bruikbaar (als hulpmiddel) bij het ontwerpen/uitvoeren bij participatie. Zoals aangegeven kan per project/proces de dorps- of wijkraad maatwerkafspraken maken met de betreffende gebiedsmanager van de gemeente.</p>
<p>Dorpsraad Badhoevedorp: wil graag een dorpsbrede gebiedsvisie uit bewonersperspectief maken en wil hiervoor graag meelopen in het proces van de gemeente</p>	<p>In het proces om te komen tot een omgevingsvisie willen wij samen met inwoners, ondernemers en dorps- en wijkraden op gebiedsniveau nadenken over opgaven in het ruimtelijke domein. Ook Badhoevedorp zal – evenals andere gebieden en kernen - bij dit proces betrokken worden.</p>
<p>Dorpsraad Rijsenhout nodigt gemeente uit om het lopende participatieproces te evalueren en daarvan te leren</p>	<p>Dit is onderwerp van gesprek tussen de dorpsraad Rijsenhout en het college.</p>
<p>Ontwikkelaar: ontwikkelaars hebben vaak een slecht imago. Een ideale samenwerking zou zijn: de gemeente die altijd gezamenlijk optrekt met de ontwikkelaar.</p>	<p>Het idee van de Omgevingswet is meer ruimte en verantwoordelijkheid te geven aan initiatiefnemers. Er is een verschil in verantwoordelijkheid tussen ontwikkelaar en gemeente, waarbij een 100% automatische samenwerking niet voor de hand ligt.</p>
<p>Ontwikkelaar: goed nadenken welke issues ambtelijk en welke issues bestuurlijk zijn (voorbeeld: parkeren). Ambtenaren bepalen vaak nu, maar moet meer bestuurlijk/politiek worden. Meer tempo en hoogwaardigere projectleiders.</p>	<p>De Omgevingswet wil zorgen voor transparantie en duidelijkheid aan de voorkant door middel van een integrale omgevingsvisie en omgevingsplan. Tevens is één van de doelen van de wet dat er maatwerkoplossingen mogelijk worden. Dit vergt zowel een goed georganiseerd vooroverleg met de initiatiefnemer als een cultuur- en organisatieverandering, waarbij vooral de houding van 'ja, mits' een belangrijk aspect is.</p>
<p>Ontwikkende marktpartijen “Parels aan de Ringvaart” over:</p> <p>1. Draagvlak en participatie; een initiatiefnemer maakt een op het betreffende project toegesneden participatievoorstel en bespreekt deze vroegtijdig met de gemeente. Gemeente kan dan sturen op basis van haar participatiebeleid en achteraf toetsen of de gemaakte afspraken zijn nagekomen. Het bepalen van het voor dit project gewenste en passende participatieproces d.m.v. dialoog en uitspreken van verwachtingen vooraf zou het gezamenlijke doel moeten zijn.</p>	<p>De behoefte aan duidelijkheid voor zowel ontwikkelende partijen/initiatiefnemer, de betrokkenen/participanten als de gemeente over het te volgen proces bij een initiatief wordt erkend. Daarbij hoort dan ook een maatwerk participatie-proces, waarbij elementen als de opgave, de betrokkenen/actoren, de beïnvloedingsruimte, de randvoorwaarden duidelijk zijn.</p> <p>We zijn bereid in de pilots te experimenteren met het vooraf hierover in gesprek gaan, het volgen van het proces en het toetsen van de overeengekomen criteria. We verwachten van de initiatiefnemer een voorstel voor proces en bijbehorende participatie.</p>

2. Overleggen met een delegatie werkt in het algemeen goed, maar aangegeven wordt dat de voorwaarde hiervoor moet zijn dat deze delegatie zelf draagvlak bij haar achterban creëert.

Het kan effectief zijn om de belangen, behoeften en beweegredenen van doelgroepen in beeld te krijgen door met delegaties te spreken. Maar het standpunt dat zij zelf voor draagvlak bij hun achterban zorgen, delen wij niet bij voorbaat. Zo kan bijvoorbeeld een ondernemersvereniging wel een standpunt innemen, maar dat laat onverlet dat een betrokken ondernemer die een ander of tegengesteld belang heeft, zich daar niet in kan vinden. Dan zal verantwoord moeten worden hoe dat belang wordt meegewogen en eventuele compenserende of mitigerende maatregelen worden genomen